

ኦርኒት በምርኮ ውስጥ ላሉት

ከእስልምናና ከዲህሚ ሕይወት
በመስቀሉ ነፃ መውጣት

ማርክ

ዓ ገ

በምርኮ ውስጥ ላሉት

ከእስልምናና ከዲህሚ ሕይወት በመስቀሉ ነፃ መውጣት

(ይህ መጽሐፍ “Liberty to the Capitives, Freedom from Islam and Dhimmitude through the Cross” ከሚለው መጽሐፍ በደራሲው ፈቃድ የተተረጎመ ነው)

ለጥርሳቸው ንክሻ ያላደረገን እግዚአብሔር ይባረክ።

ነፍሳችን እንደ ወፍ ከአዳኞች ወጥመድ አመለጠች።

ወጥመድ ተሰበረ እኛም አመለጥን።

ረድኤታችን ሰማይንና ምድርን በሠራ በእግዚአብሔር ስም ነው።

መዝሙር 124

ስለ ደራሲው

ማርክ ዱሪ የስነመለኮት ምሑር፣ የሰብአዊ መብት ተሟጋች እና የአንግሊካን ቤተክርስቲያን መጋቢ ናቸው፡፡ አቸናውያን በመባል ስለሚታወቁ ሕዝቦች ቋንቋ እና ባህል፣ ስለ ክርስቲያን-ሙስሊም ግንኙነት እና ስለ ኃይማኖት ነፃነት በርካታ መጣጥፎችን እና መጽሐፍትን ጽፈዋል፡፡ ከአውስትራልያ ናሽናል ዩኒቨርሲቲ እና ከአውስትራልያ የስነመለኮት ኮሌጅ ተመርቀዋል፡፡ በሊድን ዩኒቨርሲቲ በተጋባዥ መምህርነት አገልግለዋል፡፡ በስታንፎርድ ዩኒቨርሲቲም በማስተማር ያገለገሉ ሲሆን በ1992 ዓ.ም. ደግሞ በአውስትራልያ በሚገኘው አካዳሚ አፍ ሂውማኒቲስ ተቋም ከፍተኛ አመራር በመሆን ተመርጠዋል፡፡

ሌሎች በደራሲው የተደረሱ መጽሐፍት

The Third Choice: Islam, Dhimmitude and Freedom

Deror Books 2010

Which God? Jesus, Holy Spirit, God in Christianity and Islam

ለበለጠ መረጃ

www.markdurie.com የሚለውን ድህረ ገፅ ይጎብኙ

Copyright © July 2014 by Mark Durie የደራሲው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው፡፡ የዚህ ሥራ ማንኛውም ክፍል ያለ አሳታሚው የጽሑፍ ፈቃድ ሊወሰድም ሆነ ሊባዛ አይችልም፡፡

በዚህ የህትመት ሥራ ውስጥ የሚገኙት የቅዱሳን መጻሕፍት ጥቅሶች ከአዲሱ መደበኛ ትርጉም በኢንትርናሽናል ባይብል ሶሳይቲ ፈቃድ እና ከ1954 ትርጉም (የቀድሞ ትርጉም) በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር ፈቃድ ጥቅም ላይ የዋሉ ናቸው፡፡

ማውጫ

1. እስልምናን የመተው አስፈላጊነት	1
2. ሸሀዳ	9
3. የዲህሚ ውል	25
4. መሐመድና ውግዘት	37
5. ኢየሱስ የህማም ሰው	64
6. መስቀሉ የአርነታችንን መንገድ	76
7. ዲህማን እንዴት ነው መካድ የሚቻለው?	107
8. ሸሀዳን እንዴት ነው መካድ የሚቻለው?	120
ዋቢ መጻሕፍት	138

ምስጋና

ይህን መጽሐፍ ከዚህ ለማድረስ ርዳታችሁን ለሀገሳችሁኝ በሙሉ ፣ ለዚች አነስተኛ መጽሐፍ ጅማሬ በግብረ መልስ፣ በምክር እና በማበረታታት ስላደረጋችሁት ታላቅ አስተዋፅዖ ምስጋናዬ የላቀ ነው፡፡ ያለ እናንተ እርዳታ ጭራሹንም አትፃፍም ነበር፡፡

በተለይም የሞስክ ኤንድ ሚረክል ቡድን ዓመታትን ስለዘለቀው እርዳታቸው እና ዲህማን የመካጃ ጸሎቶችን ለመሞከር አውድ ስላፈላለጉልኝ ላመሰግን እወዳለሁ፡፡ በተለይም በመጨረሻዎቹ ምዕራፎች ውስጥ የሚገኙ ጸሎቶችን በተመለከተ ይህ መጽሐፍ ለክርስቲናዊ አገልግሎት ያለውን አስተዋጽኦ ለማሻሻል ማንኛውንም አስተያየታችሁን በደስታ እቀበላለሁ፡፡

Mark Durie, March 2013

ማጣቀሻዎችን በተመለከተ

ይሄኛው ቅፅ ሆን ተብሎ አነስተኛ ማመሳከርያዎች እና የግርጌ ማጣቀሻዎች እንዲኖረው ተደርጓል፡፡ ከምዕራፍ 1-3 ላሉት ርዕሰ ጉዳዮች ጠለቅ ያሉ ማጣቀሻዎች ቢያስፈልግዎ በጸሐፊው ከዚህ በፊት የተጻፈውን *The Third Choice : Islam , Dhimmitude and Freedom* የተሰኘውን መጽሐፍ ማመሳከር ይችላሉ፡፡

የቁርአን ማጣቀሻዎችን በተመለከተም 9:29 የሚያመለክተው ሱራ 9 ቁጥር 29ን ነው፡፡ የቁርአን ጥቅሶች የተወሰዱት በነጃሺ አሳታሚ ድርጅት በ2004 ከታተመው የቅዱስ ቁርአን የአማርኛ ትርጉም ነው፡፡

ምዕራፍ 1

እስልምናን የመተው

አስፈላጊነት

በዚህ ዘመን በዓለም ላይ ለሚገኙ ብዙ ሕዝቦች በጣም አስፈላጊ የሆነ ነገር ቢኖር እስልምናን መተው ነው፡፡ አርነት በምርኮ ውስጥ ላሉት የሚለው ይህ መጽሐፍ ይህንን ፍላጎት ለማሟላት በማለም የተዘጋጀ ነው፡፡ ክርስቲያኖች ተፅዕኖ ከሚያሳድረው የእስልምና መንፈስ ነፃ መውጣት ይችሉ ዘንድ የተለያዩ መሳርያዎችን፣ መረጃን እና ጸሎቶችን ያቀርባል፡፡

የዚህ መጽሐፍ ቁልፍ ሐሳብ የእስልምና መንፈሳዊ ኃይል ሸህዳ እና ዲህማ በመባል በሚታወቁ ሁለት ቃል ኪዳኖች የሚሰራ ነው የሚል ነው፡፡ ሸህዳ ሙስሊሞችን ዲህማ ደግሞ ሙስሊም ያልሆኑ ሰዎችን በእስልምና ሕግ ለተደነገጉ ነገሮች እንዲገዙ ያደርጋሉ፡፡

ይህ መጽሐፍ የሚከተሉትን ነጥቦች ያብራራል፡

- አንድ ሙስሊም የነበረ ነገር ግን ክርስቶስን ለመከተል የወሰነ ሰው በቃል ኪዳን ከታሰረበት ሸሀዳ እና ከግዴታዎቹ እንዴት ነፃ መውጣት እንደሚችል፡፡
- አንድ ሰው እንደ ክርስቲያን ነፃነቱን መቀዳጀት የሚችለው እና በሸሪአ ህግ በዲህማ በኩል ሙስሊም ባልሆኑ ሰዎች ላይ ከተጫነው አዋራጅ ከሆነው የበታችነት እንዴት መላቀቅ እንደሚችል፡፡

ክርስቲያኖች እነዚህን ነገሮች በመካድ ከሁለቱም ቃልኪዳኖች ተላቀው ተገቢውን ነፃነታቸውን መቀዳጀት ይችላሉ፡፡ ለዚሁ ዓላማ ተብሎ ከእስልምና ተፅዕኖ መላቀቅ የሚያስችሉ ጸሎቶች - የአርነት ስርአቶች - ተዘጋጅተዋል፡፡

ሁለቱ ቃል ኪዳኖች

ኢስላም የሚለው የአረብኛ ቃል “ራስን መስጠት” ወይም “መገዛት” ማለት ነው፡፡ የመሐመድ ኃይማኖት ሁለት መገዛቶችን ለዓለም አቅርቧል፡፡ የመጀመርያው እስልምናን ተቀብሎ የተለወጠ ሰው መገዛት ሲሆን ሌላኛው ደግሞ ሙስሊም ያልሆነ ሰው እስልምናን ሳይቀበል ለእስልምና የበላይነት የሚገዛበት ነው፡፡

- እስልምናን የተቀበለ ሰው ቃል ኪዳን የሙስሊም የእምነት መግለጫ የሆነው ሸሀዳ ነው፡፡ ይህ የአላህን አንድነት፣ የመሐመድን ነቢይነት እና እነዚህ ነጥቦች በውስጣቸው የያዟቸውን ሐሳቦች በተመለከተ የሚደረግ የእምነት መግለጫ ነው፡፡

- ለእስልምና ፖለቲካዊ የበላይነት ሙስሊም ባልሆነ ሰው የሚደረግ መገዛት ዲህማ ነው፡፡ ይህ የክርስቲያኖችን እና የሌሎች እስልምናን ያልተቀበሉ ነገር ግን በህጎቹ ለመኖር የተገደዱ ሰዎችን ደረጃ የሚወስን የእስልምና ህግ ተቋም ነው፡፡

ሸሀዳን በመናገር ወይም ደግሞ ዲህማን በመቀበል የሰው ልጆች እንዲገዙለት የሚጠይቀው የእስልምና ፍላጎት መገታት አለበት፡፡

ብዙ ክርስቲያኖች ክርስቶስን መከተል የፈለገ አንድ ሰው እስልምናን የመካዱ አስፈላጊነት እምብዛም ላይታያቸው ይችላል፡፡ ሙስሊም ሆነው የማያውቁ ክርስቲያኖች በእስልምና የበላይነት መንፈሳዊ ተፅዕኖ ስር እንደሚወድቁ እና የዲህማን ስምምነት ለመቃወም ሙስሊም እንዳለመሆናቸው መጠን እስልምና የሚጭንባቸውን ፍርሃት እና የበታችነት በመቋቋም ግላዊ እርምጃ መውሰድ እንደሚገባቸው ምናልባት ጥቂቶች ያስተውሉ ይሆናል፡፡

አርነት በምርኮ ውስጥ ላሉት በነዚህ መንታ የጭቆና ቃል ኪዳኖች (ሸሀዳ እና ዲህማ) በስተጀርባ ያሉትን መርሆች አጠር አድርጎ የሚያቀርብ ሲሆን አንባቢያንም ክርስቶስን፣ የሕይወቱን ኃይል እና ለነፃነታችን በመስቀሉ በኩል የሰጠንን መንፈሳዊ በረከቶች እንዲያስቡ ይጋብዛል፡፡ በመጨረሻም አንባቢያንን ክርስቶስ በነርሱ ፈንታ ያስገኘውን አርነት መቀዳጀት የሚያስችሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መርሆች እና ጸሎቶች ቀርበዋል፡፡

ሉአላዊነትን ማስተላለፍ

ብዙ የእስልምና የነገረ መለኮት ምሑራን ስለ ሉአላዊነት ብዙ ነገር ይናገራሉ፡ ሉአላዊነት የአላህ ብቻ ነው በሚለውም ላይ አጽንዖት ይሰጣሉ፡፡ ይህንን ሲሉ የሸረክ ህግ በሁሉም የፍትህ እና የኃይል መርሆች ላይ የበላይነት ሊኖረው ይገባል ማለታቸው ነው፡፡

የዚህ መጽሐፍ ቁልፍ ነጥብ የክርስቶስ ተከታዮች ሌሎች ዓይነቶችን መንፈሳዊ ሉአላዊነቶች የመካድ መብትና እንዲያውም ግዴታ እንዳለባቸው የሚናገር ነው፡፡

በክርስቲያን መረዳት መሰረት ወደ ክርስቶስ መመለስ ማለት በነፍሳችን ላይ የሚደረጉ ከክርስቶስ ውጪ ያሉትን ሁሉንም መንፈሳዊ የበላይነቶች እውቅና መንፈግ ማለት ነው፡፡ ጳውሎስ ወደ ቆላስይስ በጻፈው መልዕክቱ ላይ ወደ ክርስቶስ እምነት መምጣትን ከአንድ መንግስት ወደ ሌላው መንግስት መሸጋገር እንደሆነ ይገልጻል፡

እርሱ ከጨለማ ሥልጣን አዳነን፤ ቤዛነቱንም እርሱንም የኃጢአትን ስርየት ወዳገኘንበት ወደ ፍቅሩ ልጅ መንግሥት አፈለሰን። (ቆላ 1:13-14)

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሰው መንፈሳዊ ስልት ከአንዱ ወደ ሌላው መንግስት የሚደረግ የዚህ ለውጥ መርህ ነው፡፡ ክርስቲያን አማኞች እንደ ደህንነታቸው አንዱ ክፍል በክርስቶስ አገዛዝ ስር ወደመሆን መጥተዋል፡፡ ስለዚህም “በጨለማው ተፅዕኖ” ስር አይደሉም፡፡ ለአማኞች ከእስልምና እወጃ በተጻራሪ ይህንን የተፈጥሮ መብታቸው የሆነውን አርነት ለመቀዳጀት እና የራሳቸው ለማድረግ ከምን ውስጥ ተለውጠው እንደመጡ እና ወዴት እንደተለወጡ ሊያውቁት ይገባል፡፡

ይህ መጽሐፍ ለአንባቢያን ይህንን ዕውቀት ይሰጣል እንዲሁም አማኞች ይህንን ተግባራዊ ማድረግ እንዲችሉ የሚረዱ መሳርያዎችን ያቀርባል፡፡

ሰይፍ መልስ ሊሆን አይችልም

የእስልምናን እቅድ ለመቋቋም የሚያስችሉ በርካታ መንገዶች አሉ፡፡ ይህ ፖለቲካዊ እና የመረጃ ልውውጥ፣ ሰብአዊ መብቶችን ማቀንቀን፣ ትምህርት፣ እና እውነትን ለማስተላለፍ መገናኛ ብዙሃንን መጠቀም ጨምሮ የተለያዩ እርምጃዎችን ያካትታል፡፡ ለአንዳንድ ማሕበረሰቦች እና ሃገራት ወታደራዊ ምላሽም አስፈላጊ የሚሆንበት ጊዜ ሊኖር ይችላል፡፡

መሐመድ እምነቱን ወደ ዓለም እንዲያስራጩ ተከታዮቹን ሲልካቸው ሙስሊም ላልሆኑ ሰዎች ሦስት ምርጫዎችን እንዲሰጡ ነበር ያዘዛቸው፡፡ የመጀመርያው ሸህዳን በመያዝ ሙስሊም መሆን ነው፣ ሌላው በዲህማ ደንብ ፖለቲካዊ እጅ መስጠት ነው፣ ነገር ግን ሌላው ምርጫ ሰይፍ ነበር፡፡ ለሕይወታቸው እንዲዋጉ፣ እንዲገድሉ እና እንዲገደሉ፡፡ ልክ “ቀቲሉ” የሚለው የአረብኛ ቃል ይህንን ትግል ለመግለጽ ጥቅም ላይ እንደዋለው ማለት ነው (ቁርአን 9:29፣ 2:190፣ 2:193፣ 2:217፣ 9:111 ይመልከቱ)፡፡

ነገር ግን ጂሃድን መቋቋም በሙስሊሞች እጅ መሸነፍን የማስከተሉ እድል እንዳለ ሆኖ መንፈሳዊ አደገኛነትም አለው፡፡ የአሮጌው ዓለም ክርስቲያኖች የእስልምናን ወረራ ለመከላከል በተነሱበት ዘመን (ትግሉ ከአንድ ሚሊዝየም ጊዜ በላይ ፈጅቷል) የኢቤሪያን ባሕረ ሰላጤ መልሶ

ለማስለቀቅ ስምንት ክፍለ ዘመናትን ፈጅቷል፡፡ ለውጦች ይመጡ የነበሩትም በልምምድ ሲሆን ሁል ጊዜ በጎ ለውጦች አልነበሩም፡፡ ሳራሰኖች ሮምን ከያዙ ከሰባት ዓመት በኋላ እና አረቦች አንደሉሺያን ከወረሩ እና ከተቆጣጠሩ ከአንድ ክፍለ ዘመን በላይ ከሆነው በኋላ ነበር ጳጳሱ ሊዮን በ853 ዓ.ም. አብያተ ክርስቲያናትንና ከተሞችን ከአረቦች ሲከላከል የሞተ ሰው መንግስተ ሰማያት እንደሚገባ ያወጁት፡፡ ከሦስት ክፍለ ዘመናት በኋላ ደግሞ ክርስትናን በኃይል ለማስፋፋት ሲሉ ሕይወታቸውን የሚያጡ ሰዎች የኃጢአታቸውን ይቅርታ እንደሚቀበሉ ጳጳሱ ጆርጅ ሰባተኛ አወጁ፡፡ ይህ በብዙ ደም ማፍሰስ ወደ አዳዲስ ቦታዎች ከተስፋፋው የእስልምና ስነ መለኮት የተኮረጀ የመስቀል ጦረኞች “የቅዱስ ጦርነት” ዶግማ “የክርስቲያን ጂሃድ” ፈጥሯል፡፡

ዛሬ ክርስቲያኖች “ቅዱስ ጦርነትን” አይሰብኩም ነገር ግን ብዙ የክርስቲያኑ ዓለም ለእስልምና የስነ መለኮት አጀንዳ ምላሽ “በክርስቲያን ጂሃድ” የስህተት አስተምህሮ መያዙ እስልምናን ከመቋቋም በስተጀርባ ስላለው አደጋ ጥሩ ልምድ ተደርጎ መወሰድ አለበት፡፡

የእስልምና የኃይል መሰረት ወታደራዊ ወይም ፖለቲካዊ አይደለም ነገር ግን መንፈሳዊ ነው፡፡ እስልምና በባሕርያቸው መንፈሳዊ የሆኑትን ነገሮች በሸሪአ ተቋም ውስጥ በሚገኙት በሽህዳ እና በዲህማ በኩል ይተገብራቸዋል፡፡ ከዚህ የተነሳ እስልምናን ለመቋቋም እና ሰዎችን ነፃ ለማውጣት በዚህ ስፍራ ላይ የተሰጡት መሳርያዎች መንፈሳውያን ናቸው፡፡ ወደ አርነት ለመምጣት የመጽሐፍ ቅዱስን የመስቀል ፅንሰ

ሐሳብ በመረዳት በክርስቲያን አማኞች ጥቅም ላይ መዋል እንዲችሉ የተቀናበሩ ናቸው፡፡

በሰው ኃይል አይደለም

በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ ከክርስቶስ ልደት በፊት ስድስት ክፍለ ዘመናትን በመቅደም የተሰጠ ከእስክንድር አገዛዝ ዘመን በኋላ ከሚመጡ መንግስታት ውስጥ ስለሚነሳ መሪ የሚናገር አስደናቂ ትንቢታዊ ራዕይ አለ፡

በመንግሥታቸውም መጨረሻ፥ ኃጢአታቸው በተሞላች ጊዜ፥ እንቁቅልሽን የሚያስተውል ፊተ ጨካኝ ንጉሥ ይነሣል። ኃይሉም ይበረታል፥ ነገር ግን በራሱ ኃይል አይደለም በድንቅም ያጠፋል፥ ያደርግማል፥ ይከናወንማል ኃያላንንና የቅዱሳንን ሕዝብ ያጠፋል። በመታለሉ ተንኰልን በእጁ ያከናውናል በልቡም ይታበያል፥ ታምነውም የሚኖሩትን ብዙዎችን ያጠፋል በአለቆቹም አለቃ ላይ ይቋቋማል ያለ እጅም ይሰበራል። (ዳን 8፡23-25)

ይህ መሪ የእስልምናን የበላይነት አስተሳሰብ፣ ስኬቱን፣ ማታለልን መጠቀሙን፣ የሌሎችን ስልጣኔና ኃብት በመጠቀም ኃይሉን ማጠናከሩን፣ በሐሰተኛ የደህንነት ስሜት ውስጥ ያሉትን ማሸነፉን፣ የክርስቲያን እና የአይሁድ ማህበረሰቦችን ማጥፋቱን ከመሳሰሉት የመሐመድ ውርሶች ጋር የሚመሳሰል ባሕርይ አለው፡፡

ይህ ትንቢት ስለመሐመድ እና ከርሱ ግብረ ገባዊ እና መንፈሳዊ ድሸቀት ስለመነጨው ኃይማኖቱ የሚናገር ይሆንን? ይህ ከሆነ በዚህ ንጉስ ላይ ስለሚገኘው ድል የተሰጠው ተስፋ ይህ ድል “በሰው ኃይል” እንደማይገኝ

የሚናገር ማስጠንቀቂያ አለው፡፡ ይህንን ኃይል ለማሸነፍ አርነት በፖለቲካዊ፣ ወታደራዊ እና ኢኮኖሚያዊ መንገዶች አይገኝም፡፡

ለብዙ ዘመናት ያደረኩት ጥናትና ምርምር እስልምና ሌሎችን የመቆጣጠር መብት እንዳለው ከመናገሩ አኳያ ይህ ማስጠንቀቂያ በጣም ትክክል መሆኑን ተገንዝቤ አለሁ፡፡ አለኝ የሚለው ኃይል መንፈሳዊ ነው፤ ስለዚህ ውጤታማና ዘላቂ በሆነ መንገድ ለመቋቋም እና ነፃነታችንን ለማስጠበቅ መፍትሄው መንፈሳዊ መንገድ ብቻ ነው፡፡ ሌሎች መንገዶች ምናልባት እስላማዊ ቅየጣን ለመቆጣጠር ይጠቅሙ ይሆናል ነገር ግን የችግሩ ምንጭ ጋር ሊደርሱ አይችሉም፡፡

ከእስልምና አዋራጅ የሆኑ ጥንስሶች እስከወዲያኛው ሊያላቅቅ የሚችለው የክርስቶስ ኃይል እና መስቀሉ ብቻ እንደሆኑ ተረድቼአለሁ፡፡ ከዚያ አመኔታ በመነሳት ነው ይህንን መጽሐፍ ልጽፍ የቻልኩት፡፡ ዓላማውም አማኞች የሰዎችን ነፍስ ለመቆጣጠር ከሚጠቀማቸው ከመንታ ስልቶቹ አምልጠው አርነት እንዲያገኙ ማስታጠቅ ነው፡፡

የበለጠ ለማወቅ የሚሹ ከሆነ ...

ይህ መጽሐፍ ግልፅ እና ቀጥተኛ እንዲሆን የታለመ ነው፡፡ ስለ እስልምና የበለጠ ለማወቅ ከፈለጉ እና ከዋናዎቹ ምንጮች በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱትን መረጃዎች መረጋገጥ ከፈለጉ ለዚህ ሥራ መሰረት የሆነው

ጥናት ቀደም ሲል “The Third Choice: Islam, Dhimmitude and Freedom” በሚል ርዕስ በጻፍኩት መጽሐፌ ውስጥ በስፋትና በጥልቀት ይገኛል፡፡ ያ መጽሐፍ በዚህኛው ውስጥ የተነገሩትን ጉዳዮች በተመለከተ ከዋና ምንጮች የተጠቀሱ ማጣቀሻዎች አሉት፡፡

ምዕራፍ 2

ሸሀዳ

እንዴት ነው ሙስሊም መሆን የሚቻለው?

ኢስላም የሚለው የአረብኛ ቃል መገዛት የሚል ትርጓሜ አለው፡፡ ሙስሊም የሚለው የአረብኛ ቃል የተገዛ የሚል አቻ ትርጓሜ አለው፡፡ ይሄኛው መገዛት ምን ማለት ነው? በቁርአን ላይ ስለ አላህ የተቀመጠው ትልቅ ስዕላዊ መግለጫ ሁሉን የሚገዛ ጌታ፤ በሁሉም ነገር ላይ ሙሉ በሙሉ ስልጣን ያለው የሚል ነው፡፡ ወደ እስልምና መግባት ማለት ለአላህ ለመገዛት መስማማት ማለት ነው፡፡ ይሄም ደግሞ የሚደረገው ሸሀዳን (የእስልምና የእምነት አንቀጽን) በማኑብኑብ ነው፡፡ ይኸውም ፡ -

አሽሃዱ አነ ላ ኢላሃ ኢላ አላህ

ዋ አሽሃዱ አነ መሐመደን ረሱል አላህ

“ከአላህ በቀር ምንም አምላክ እንደሌለ እመሰክራለሁ መሐመድም የአላህ መልዕክተኛ እንደሆኑ እመሰክራለሁ” የሚል ነው፡፡

ሸሀዳን ተቀብለህ ለራስህ ብታነበንብ በአጭር ቃል ሙስሊም ሆነሃል ማለት ነው፡፡ እነዚህ ጥቂት ቃላት ብቻ ቢሆኑም አንድምታቸው በጣም ሰፊ ነው፡፡ ሸሀዳን ማነብነብ መሐመድ በሕይወት ዘመንህ ሁሉ ያንተ መሪ ይሆን ዘንድ የቃል ኪዳን አዋጅ ነው፡፡ ሙስሊም መሆን (የተገዛ መሆን) ማለት መሐመድን ለእያንዳንዱ የሕይወት ምዕራፍ መመርያን እንደሚሰጥ የመጨረሻ እና ልዩ የአላህ መልዕክተኛ መቀበል ማለት ነው፡፡ የመሐመድ መመርያዎች የተገኙት ከሁለት ምንጮች ነው፡፡ ሁለቱም በእስልምና የመጽሐፍ ጥቅልል ውስጥ በአንድ ላይ ይገኛሉ፡፡

- **ቁርአን፡-** ለመሐመድ ከአላህ የተገለጠለት መጽሐፍ ነው፡፡

- **ሱና፡-** የመሐመድ ምሳሌዎች ማለትም

አስተምህሮቶቹ፡- ተከታዮቹ እንዲያደርጉት ያስተማራቸው

ድርጊቶቹ፡- መሐመድ ያደረጋቸው ተግባራት

የመሐመድ ምሳሌነቶች ለሙስሊሞች በሁለት ዋና ቅርፆች ተመዝግበው ይገኛሉ፡፡ አንደኛው የሐዲስ ስብስብ ማለትም መሐመድ ያደረጋቸው እና የተናገራቸው በትውፊቶች ተመዝግበው ያሉ ሲሆኑ ሌላው ቅርፅ ሲራዎች የሚባሉት ናቸው፡፡ እነርሱም የመሐመድን የህይወት ታሪክ በቅደም ተከተል አስቀምጠው የያዙ ናቸው፡፡

የመሐመድ ባህርይ

የመሐመድ ምሳሌነቶች ልንከተላቸው የሚገቡ ናቸውን? የመሐመድ አንዳንድ የሕይወቱ ክፍሎች አዎንታዊ ሲሆኑ ሌሎች የሚደነቁ፤ በጣም አስደሳች እና ፍጹም ማራኪ ናቸው፡፡ በየትኛውም የስነምግባር ደረጃ ሙሉ በሙሉ ማለት ይቻላል ስህተት የሆኑ የታሪክ ተከታይ ሁኔታዎችም አሉ፡፡ በሲራዎች እና በሐዲስ አስደንጋጭ የሆኑ ሁነቶችን መመልከት ይቻላል፡፡ ለምሳሌ ያህል ግድያ፣ ስቃይ፣ አስገድዶ የመድፈር ወንጀል እና ሙስሊም ባልሆኑት ላይ ሽብርን ማነሳሳትን ያጠቃልላል፡፡

እነዚህ ጽሑፎች መሐመድ እንደ ግለሰብ ማን እንደነበር እንደ ማስረጃ ሆነው የሚረብሹት ብቻ አይደሉም፡፡ ይኼ ደግሞ ለሁሉም ሙስሊሞች እንደምታ አለው፡፡ የመሐመድ ምሳሌዎች በቁርአን መሰረት በአላህ ተገቢ የተደረጉና ሰዎች ሊከተሏቸው የሚገቡ የላቁ ምሳሌዎች ናቸው ስለዚህም በሙስሊሞች እንደ መለክያ ጥቅም ላይ ሊውሉ ይችላሉ፤ ጥቅም ላይ ሲውሉም ነበር፡፡

ከሁሉም በላይ በሸህዳ የታሰረ ማንኛውም ግለሰብ እነዚህን የመሐመድ ምሳሌዎች ሊከተላቸው እና ባህርያቶቹን የበለጠ ሊወርሳቸው ግድ ነው፡፡ የዚህ መሰረት በሸህዳ እወጃ ውስጥ “መሐመድም የአላህ መልዕክተኛ ናቸው” የሚለው ነው፡፡ ይሄንን በንግግር መድገም መሐመድን የህይወትህ መሪ አድርጎ መቀበል ማለት ነው፡፡

በቁርአን ውስጥ መሐመድን ዋና ምሳሌ አድርጎ መከተል ለተከታዮቹ ሁሉ ግዴታ እንደሆነ ተነግሯል፡፡

“መልክተኛውን የሚታዘዝ ሰው በእርግጥ አላህን ታዘዘ፡፡ ከትእዛዝም የሸሸ ሰው (አያሳስብህ)፡፡ በእነሱ ላይ ጠባቂ አድርገን አልላክንህምና” (4:80)

“አላህንና መልክተኛውን የሚታዘዝም ሰው፤ አላህንም የሚፈራና የሚጠነቀቀው ሰው፤ እነዚያ እነርሱ ፍለጎታቸውን የሚያገኙ ናቸው፡፡” (24:52)

የመሐመድን ትዕዛዝ እና ምሳሌ መቃወም አለማመን ነው፡፡ ይሄም ደግሞ በቀጣይ ዘመን ወደ ህይወት ውድቀት እና ወደ ገሃነመ እሳት ይመራል፡፡ ይሄም እርግማን በቁርአን በሙስሊሞች ላይ ተደንግጋል፡

“ቅኑም መንገድ ለርሱ ከተገለጸ በኋላ መልክተኛውን የሚጨቃጨቅና ከምዕመኖቹ መንገድ ሌላ የኾነን የሚከተል ሰው (በዚህ ዓለም በተሾመበት ጥመት ላይ እንሾመዋለን) ገሀነምንም እናገባዋለን መመለሻይቱም ከፋች!” (4:115)

“አላህ ከከተሞቹ ሰዎች (ሀብት) በመልክኛው ላይ የመለሰው (ሀብት) ከናንተ ውስጥ በሀብታሞቹ መካከል ተዘዋዋሪ እንዳይሆን ለአላህና ለመልክተኛው ለዝምድና ባለቤትም አባት ለሌላቸው ልጆችም ለድኾችም ለመንገደኛም (የሚሰጥ) ነው፤ መልክተኛውም የሰጣችሁን (ማንኛውንም) ነገር ያዙት ከርሱም የከለከላችሁን ነገር ተከልከሉ፡፡ አላህንም ፍሩ፤ አላህ ቅጣተ ብርቱ ነውና፡፡” (59:7)

“ከአላህ የኾነ ማድረስን መልዕክቶቹንም በስተቀር (አልችልም) አላህንና መልክተኛውንም የሚያምጥ ሰው ለርሱ የገሀነም እሳት አልለው በውስጧ ዘላለም ዘውታሪዎች ሲሆኑ” (72: 23)

ቁርአን መሐመድን የሚቃወም ማንኛውንም ሰው የመዋጋት ትዕዛዝ ሰጥቷል፡

“ከነዚያ መጽሐፍን ከተሰጡት ሰዎች እነዚያን በአላህና በመጨረሻው ቀን የማኑትን አላህና መልክተኛው እርም ያደረጉትን እርም የማያደርጉትን እውነተኛውንም ኃይማኖት የማይቀበሉትን እነርሱ የተዋረዱ ኾነው ግብርን በእጆቻቸው እስከሚሰጡ ድረስ ተዋጥዋቸው” (9: 29)

“ጌታህ ወደ መላዕክቱ እኔ (በርዳታዬ) ከናንተ ጋር ነኝና እነዚያን ያመኑትን አጥናኑ፤ በነዚያ በካዱት ልቦች ውስጥ ፍርሃትን በእርግጥ እጥላለሁ ከአንገቶችም በላይ (ራሶችን) ምቱ ከነርሱም የቅርንጫፎችን መለያያ ሁሉ ምቱ ሲል ያወረደውን (አስታውስ) ይህ እነርሱ አላህንና መልክተኛውን ስለተቃወሙ ነው፡፡ አላህንና መልክተኛውንም የሚቃወም ሁሉ አላህ ቅጣቱ ብርቱ ነው፡፡” (8: 12-13)

ቁርአን፡ - የመሐመድ የግል ሰነድ

ነገሮችን የሚረዱ ሙስሊሞች እንደሚያምኑት ከሆነ ቁርአን ፍጹም የሆነ የአላህ መገለጥ ያለበት፤ የሰው ልጆችን በአላህ አማካይነት የሚመራ፤ ለመልክተኛው መሐመድ የወረደ መልዕክት ነው፡፡ መልክተኛውን የምትቀበል ከሆነ መልዕክቱን መቀበል ግድ ነው፡፡ ስለሆነም ሸህዳ

ሙስሊሞችን በቁርአን እንዲያምኑ እና እንዲታዘዙት ያስገድዳል፡፡ ሊሰመርበት የሚገባው ቁልፍ ሀሳብ ቢኖር በቁርአንና በመሐመድ መካከል ያለው ቅርበት የጀርባ አጥንት እና የሰው አካል ያህል መሆኑ ነው፡፡

ሱና በሰው አካል ሲመሰል ቁርአን ደግሞ በጀርባ አጥንት እንደማለት ነው፡፡ አንዳቸው ያለ አንዳቸው መቆም አይችሉም፡፡ አንደኛውን ያለ አንደኛው መረዳት አይቻልም፡፡

ኢስላማዊ ሸሪአ፡ - ሙስሊም የሚኮንበት መንገድ

የመሐመድን ትምህርት እና ምሳሌነት ለመከተል ሙስሊሞች ቁርአን እና ሱናን መመልከት አለባቸው፡፡ ይሁንና እነዚህ መጽሐፍት ለአብዛኞቹ ሙስሊሞች ውስብስብ ፣ ለመረዳት እና በራሳቸው ለመጠቀም አዳጋች ናቸው፡፡ ቆየት ባሉት የእስልምና ምዕተ ዓመታት የመሐመድን ሱና በሚስጥር መያዝ እና ማደራጀትን በተመለከተ አብዛኞቹ ሙስሊሞች እምነታቸውን ያደረጉት ጥቂት በሆኑ ሊቆች ላይ እንደነበር ለእስልምና የኃይማኖት መሪዎች ግልፅ ሆኖላቸዋል፡፡ ቁርአንንም የሚመሩበት ህግ እንዲሆን በስልት እና ወጥነት ባለው መልኩ እንዲደራጅ አድርገዋል፡፡ ስለሆነም ቁርአን እና የመሐመድን ሱና መሠረት በማድረግ የእስልምና የሕግ አዋቂዎች ከዚህ ያወጡት ሀሳብ ሸሪአ ወይም እንደ እስላም የሚኖሩበት ሀሳብ ነው፡፡

እስላማዊው ሸሪአ የመሐመድ ሸሪአ ተብሎ ሊጠራ ይችላል፡፡ ይህ የሆነበት ምክንያቱ ደግሞ መሠረቱ የመሐመድ ትምህርት እና ምሳሌ

ስለሆነ ነው፡፡ ይህ የሕግ ሥርዓት አጠቃላይ የህይወትን መንገድ የሚገልጽ ነው፡፡ ያለ ሽሪአ እስልምና የሚባል ነገር የለም፡፡

የመሐመድ ሱና ለሽሪአ ህግ መሠረት በመሆኑ ምክንያት እርሱ ያደረገውን እና በሐዲስና በሲራ የተመዘገበውን እያንዳንዱን ጥቃቅን ነገር ቸል አለማለት አስፈላጊ ነው፡፡ ስለ መሐመድ አለማወቅ ስለ ሽሪአ አለማወቅ ማለት ነው፡፡ ይሄ ማለት ደግሞ በእስልምና ስር የሚኖሩትን ሰዎች ሰብአዊ መብት ያለማወቅ ማለት ነው፡፡ መሐመድ ያደረገውና የሽሪአ ህግም ሙስሊሞችን የሚያዘው በመቶ ሚሊዮኖች በሚቆጠሩ ሙስሊሞችም ሆነ ሙስሊም ባልሆኑ ሰዎች ህይወት ላይ ተፅዕኖ አሳድሯል፡፡ የመሐመድ ህይወት እና አሁን ያሉ ሰዎች ግንኙነት ቀጥተኛ ላይሆን ይችላል፡፡ ነገር ግን ሲበዛ የበረታ እና አስፈላጊ ሆኖ ይኖራል፡፡

ስለ ሽሪአ ህግ መታወቅ ያለበት ሌላው ነገር ቢኖር በፓርላማ የፀደቀው እና በህዝብ ተቀባይነት ያገኘው ህግ ሊለወጥ የሚችል ሲሆን የሽሪአ ህግ ግን መለኮታዊ ሥልጣን ያለው ፍጹም እና ሊለወጥ የማይችል መሆኑ ነው፡፡ እንደ ሁኔታው ሊለወጡ የሚችሉ አዳዲስ ነገሮች ሊኖሩ ይችላሉ፡፡ ስለሆነም ሙስሊም የሽሪአ ሊቃውንት ሽሪአ እንዴት በተግባር መተርጎም እንዳለበት ለመወሰን ምክንያትና ንጽጽሮችን ይጠቀማሉ፡፡ ነገር ግን እነዚህ ለውጦች የዳር ዳር እና ዋናውን የማይነኩ ናቸው፡፡

የስኬት ተስፋ

እስልምና ትክክለኛውን ምሪት ማግኘትን በተመለከተ የሚያስበው ምንድን ነው? ለአላህ ለሚገዙ እና ምሪቱን ለሚቀበሉ በህይወታቸውና በቀሪው ዘመናቸው ስኬት ታስቦላቸዋል፡፡ ወደ እስልምና መጠራት

አርነት በምርኮ ውስጥ ላሉት

ማለት ወደ ስኬት መጠራት ማለት ነው፡፡ ይሄም የስኬት ጥሪ በአዛን ጊዜ
ማለትም ለሰላት ጥሪ በሚደረግበት ጊዜ በቀን አምስቱ ይታወጃል፡፡

አላህ ታላቅ ነው! አላህ ታላቅ ነው!

አላህ ታላቅ ነው! አላህ ታላቅ ነው!

ከአላህ በስተቀር ሌላ አምላክ እንደሌለ እመሰክራለሁ

ከአላህ በስተቀር ሌላ አምላክ እንደሌለ እመሰክራለሁ

መሐመድ የአላህ መልዕክተኛ መሆኑን እመሰክራለሁ

መሐመድ የአላህ መልዕክተኛ መሆኑን እመሰክራለሁ

ለማምለክ ኑ! ለማምለክ ኑ!

ወደ ስኬት ኑ! ወደ ስኬት ኑ!

አላህ ታላቅ ነው! አላህ ታላቅ ነው!

አላህ ታላቅ ነው! አላህ ታላቅ ነው!

ከአላህ በስተቀር ሌላ አምላክ የለም፡፡

የስኬት አስፈላጊነት ዋና ነገር መሆኑን ቁርአን አፅንዖት በመስጠት
ይናገራል፡፡ የሰው ልጆችን አሸናፊዎችና የተቀሩት በማለት በሁለት
ይከፍላቸዋል፡፡ የአላህን ምሪት በተደጋጋሚ የማይቀበሉትን የከሰሩ
በማለት ይጠራቸዋል፡፡

“ከኢስላም ሌላ ኃይማኖትን የሚፈልግ ሰው ፈጽሞ ከርሱ ተቀባይ
የለውም እርሱም በመጨረሻይቱ ዓለም ከከላሪዎች ነው፡፡” (3:85)

“ብታጋራ ሥራህ በእርግጥ ይታበሳል፤ በእርግጥም ከካሃዲዎቹ ትኾናለህ ማለት ወደ አንተም ወደነዚያም ካንተ በፊት ወደነበሩት በእርግጥ ተወርዷል፡፡” (39:65)

ስኬትንና ውድቀትን በተመለከተ እስልምና ብዙ ማውራቱ ብዙዎቹ ሙስሊሞች እስልምናን ካልተቀበሉት የተሻሉ እንደሆነ በኃይማኖት ትምህርት ቤቶቻቸው ይማራሉ ማለት ነው፡፡ ኃይማኖታቸውን ያጠበቁ ሙስሊሞች ካላጠበቁት ይልቅ የተሻሉ እንደሆኑ ይነገራቸዋል፡፡

የተከፈለ ዓለም

በየምዕራፎቹ እንደምንመለከተው ስለ ሙስሊሞች ብቻ ሳይሆን ስለሌላ እምነት ተከታዮችም ቁርአን ብዙ የሚናገራቸው ነገሮች አሉት፡፡ የእስልምና ህግ ሙዳየ ቃላቶች እንደሚያመለክቱት አራት ዓይነት ሰዎች ይገኛሉ፡፡

- 1) የመጀመርያና ዋናዎቹ እውነተኛ ሙስሊሞች ናቸው፡፡
- 2) ግብዞች ተብለው የሚጠሩ ሌሎች ቡድኖች አሉ ከሙስሊሞች ያፈነገጡ ናቸው፡፡
- 3) ጣዖት አምላኪዎች ከመሐመድ በፊት የበላይነት የነበራቸው ቡድኖች ናቸው፡፡ ጣዖት አምላኪዎች ለሚለው ቃል አቻው “ሙሽሪክ” የሚል ሲሆን ሸሪክ ማድረግ የሚል ትርጓሜ አለው፡፡ ይህ ማለት ደግሞ ማንኛውም ወይንም የትኛውም ነገር አላህን ይመስላል ማለት ነው፡፡
- 4) የመጽሐፉ ሰዎች የሚባሉት የ “ሙሽሪክ” ንዑስ ቡድን ናቸው፡፡ ምክንያቱም ቁርአን ክርስቲያኖችንና አይሁዶችን ሸሪክ የፈጸሙ ሲል ይከሳቸዋልና፡፡

የመጽሐፉ ሰዎች የሚለው ፅንሰ ሀሳብ ክርስትናና የአይሁድ ኃይማኖት ተመሳሳይነት ያላቸውና ከእስልምና የተገኙ መሆናቸውን ያመለክታል፡፡ እስልምና የአይሁድና የክርስትና ኃይማኖት መገኛ፣ እናት ኃይማኖት ነው፡፡ እንደ ቁርአን አስተምህሮ ከሆነ ክርስትናና የአይሁድ ኃይማኖት ከመጀመርያው በአንድ አምላክ የሚያምኑ ነበር ማለትም በሌላ አነጋገር ሙስሊም ነበሩ፤ ነገር ግን ቅዱሳት መጽሐፍቶቻቸው ስህተት የገባቸውና የተለወጠ ስለሆነ መቼም ቢሆን እውነተኛ ሊሆን አይችልም የሚል ዕሳቤ አለው፡፡ ይሄ ማለት ክርስትናና የአይሁድ ኃይማኖት መገኛቸው እስልምና ሆኖ እውነትን ያዛቡ፣ ያጣመሙ ናቸው ተከታዮቻቸውም በስህተት ጎዳና እየነጎዱ ናቸው ብሎ ያስተምራል፡፡ ከዚህ በተጨማሪም ክርስቲያኖችና አይሁዶች መሐመድ መጥቶ ቁርአን እስኪወርድለት ድረስ ከጨለማ መላቀቅ አልቻሉም ሲል አስተምህሮቱን ያስቀምጣል፡፡

“እነዚያ ከመጽሐፉ ባለቤቶች ከአጋሪዎቹም የካዱት ግልጹ አስረጅ እስከመጣላቸው ድረስ (ከነበሩበት ላይ) ተወጋጆች አልነበሩም፡፡”

(98:1)

መሐመድ ለክርስቲያኖችና ለአይሁዶች አለመረዳታቸውን ለማስተካከል የመጣ የአላህ ስጦታ ነበር፤ ስለሆነም መሐመድን የአላህ መልዕክተኛ ቁርአንን ደግሞ የመጨረሻው መገለጥ አድርገው መቀበል እንዳለባቸው ያሳስባል፡፡ (5:15፣ 57:28፣ 4:47)

ቁርአን ስለ ክርስቲያኖችና አይሁዶች አዎንታዊ የሆነ እና አሉታዊ የሆነ አስተያየት አለው፡፡ አዎንታዊ በሆነው ብርሃን ስንመለከት አንዳንድ ክርስቲያኖችና አይሁዶች ታማኞችና እውነተኛ አማኞች ናቸው ሲል

ሀሳብ ይሰጣል (3:113-114)፡፡ ቢሆንም በዚሁ በተመሳሳይ ምዕራፍ እንደምናገኘው የነዚህ ሰዎች እውነተኛነት የሚፈተነው ሃቀኞቹ ሙስሊሞች ወደመሆን በመምጣታቸው ነው (3:199)፡፡

ምንም እንኳ ክርስቲያኖችና አይሁዶች በአንድ ምድብ ውስጥ ሆነው “የመጽሐፉ ሰዎች” ቢባሉም አይሁዶች በቁርአን ላይ የበለጠ በአሉታዊ ጎናቸው ተገልጸዋል፡፡ እንደ ምሳሌ አድርገን ብንወስድ ቁርአን ሙስሊሞችን ከመውደድ አንፃር ክርስቲያኖች ቀረብ የማለት አዝማምያ ሲያሳድሩ አይሁዶችና ጣዖት አምላኪዎች ግን በሙስሊሞች ላይ ብርቱ የሆነ ጠላትነት አለባቸው ሲል ያስተምራል (5:82)፡፡ ቢሆንም የቁርአንን የመጨረሻ ፍርድ በምንመለከትበት ጊዜ በተመሳሳይ መልኩ ለክርስቲያኖችም ሆነ ለአይሁዶች አሉታዊ የሆነ አመለካከት አለው፡፡ ተቃውሞ ቁልፍ በሆኑ ስነ መለኮታዊ ንግግሮች ውስጥ የተገለጠ ሲሆን እምነታቸውን በትክክል በሚከተሉ ሙስሊሞች የዘወትር ጸሎትም ውስጥ እንዲሁ ተካቶአል፡፡

የእለት ጸሎቶች

በቁርአን እጅግ የታወቀው ምዕራፍ አል-ፋቲሃ (የመክፈቻ ምዕራፍ) የሚለው ነው፡፡ ይህንን ምዕራፍ በየእለት ጸሎት መደጋገም ግዴታ ነው፡፡ እያንዳንዱ ጸሎት በስግደት ጊዜ የሚደገም ነው፡፡ አንድ በእምነቱ ታማኝ የሆነ ሙስሊም እነዚህን ጸሎቶች በቀን ለ17 ጊዜና በዓመት ከ5,000 ጊዜ በላይ መድገም ይኖርበታል፡፡

አል-ፋቲሐህ ምሪት የሚጠየቅበት ጸሎት ነው፡፡

በአላህ ስም እጅግ በጣም ርኅሩህ በጣም አዛኝ በኾነው

ምስጋና ለአላህ ይገባው የዓለማት ጌታ ለሆነው፤

እጅግ በጣም ርኅሩህ በጣም አዛኝ

የፍርዱ ቀን ባለቤት ለኾነው

አንተን ብቻ እንግዛለን፤ አንተንም ብቻ እርዳታ እንለምናለን

ቀጥኛውን መንገድ ምራን

የእነዚያን በነርሱ ላይ በጎ የዋልክላቸው

በነሱ ላይ ያልተቆጣህባቸውንና

ያልተሳሳቱትንም ሰዎች መንገድ (ምራን በሉ)፡፡

ይህ ሙስሊሞች መንገዳቸው እንዲቀናና አላህ እንዲመራቸው የሚጠይቁበት የጸሎት ጥያቄ ነው፡፡ ይሄ ደግሞ መመራትን አስመልክቶ ከልብ የሆነ እውነተኛ መልእክት ነው፡፡ ነገር ግን የአላህን ቁጣ የሚቀበሉ ወይም ከትክክለኛው መንገድ ርቀው በስህተት ጎዳና ያሉት እነማን ናቸው? እጅግ ብዙ ሙስሊሞች በህይወት ዘመናቸው በየእለቱ በሚያደርጉት ጸሎት መቶ ሺህ ጊዜ መጥፎ ስም የሚሰጥባቸው እነዚህ ሰዎች ማን ይሆኑ ይሆን? መሐመድ የዚህን ምዕራፍ ትርጓሜ እንዲህ ሲል ግልፅ አድርጓል፡፡ “አይሁዶች ቁጣ የሚገባቸው ሲሆኑ ክርስቲያኖች ደግሞ ከዳተኞች ናቸው”፡፡ እያንዳንዱ ሙስሊም በየቀኑ የሚጸልየው ጸሎት በአላህ ቁጣ ክርስቲያኖችና አይሁዶች እንዲወገዱ የሚል ትኩረት ያዘለ መሆኑ የሚታወቅ ነው፡፡

ሙስሊም ያልሆኑት ሊያውቁት የሚገባ ነገረ መለኮታዊ ጥያቄ

ከተከበረ መንፈሳዊ ስርአት በመዘለለ ቁርአንና ሱና የሚከተሉትን ያስተምራሉ

- 1) በአላህ ላይ ሸሪክ ማድረግን አጥብቀው የፈጸሙ፣ በመሐመድና በአንድ አምላክ ባለማመናቸው የቀጠሉ ክርስቲያኖችና አይሁዶች ማለትም ወደ እስልምና ያልተለወጡት የሚጠብቃቸው ገሃነም ነው፡፡
- 2) ሙስሊሞች ከሌሎች ህዝቦች የበላይ ናቸው፡፡ የተለዩ ህዝቦች ናቸው፡፡ ሚናቸውም እኩይና ሰናይ የሆኑትን ማስተማር ማለትም የትኛው ነው የሚያስከብረው፣ የተከለከለው፣ አሳፋሪ የሆነው ምንድን ነው የሚሉትን ማስተማር ነው፡፡ (3፡110)
- 3) የእስልምና እድል ፈንታ በሌሎች ኃይማኖቶች ላይ የበላይ ሆኑ መግዛት ነው፡፡ (48፡28)
- 4) የበላይ የመሆንን ሀሳብ ወደ ስኬት ለማምጣት ሙስሊሞች በክርስቲያኖችና በአይሁዶች ላይ (በመጽሐፉ ሰዎች ላይ) ጦርነትን ይከፍታሉ፡፡ ይህ የሚሆነው ደግሞ እስኪሸነፉ፣ ራሳቸውን በትህትና ማዋረድ እስከሚችሉ እና ለሙስሊሙ ማህበረሰብ ግብር መገበር እስከሚችሉ ድረስ ነው፡፡

“ከነዚያ መጽሐፍን ከተሰጡት ሰዎች እነዚያን በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን አላህና መልዕክኛው እርም ያደረጉትንም እርም የማያደርጉትንና እውኛውንም

ኃይማኖት የማይቀበሉትን፤ እነርሱ የተዋረዱ ኾነው ግብርን በእጆቻቸው እስከሚሰጡ ድረስ ተዋጋቸው” (9: 29)

- 5) በመጨረሻው ዘመን የአይሁድ እምነትና ክርስትና ይጠፋሉ፡፡ መሐመድ እንዳስተማረው ከሆነ ዒሳ (የሙስሊሞች ኢየሱስ) ወደ ምድር በሚመለስበት ጊዜ ክርስትናን ከምድረገጽ ያጠፋል (መስቀልን ይሰብራል፡፡) ክርስቲያኖች ኢስላማዊውን ህግ ታግሰው እስከመጨረሻው እንዲገዙ ያደርጋል፡፡ የሙስሊም ምሑራን ሐዲሱን እንደሚተረጉሙት ከሆነ የሙስሊሞች ነብይ የሆነው ዒሳ ሁሉንም ክርስቲያኖችና የሌሎች እምነት ተከታዮችን በሰይፍ በመጠቀምም ቢሆን ወደ እስልምና እንዲለወጡ ያስገድዳቸዋል፡፡
- 6) ከላይ ለመግለጽ ከተሞከረው በተጨማሪ አይሁዶችን አስመልክቶ እጅግ ብዙ የተለዩ ነገረ መለኮታዊ አስተሳሰቦች አሉ፡፡ መሐመድ እንዳስተማረው በመጨረሻው ዘመን ድንጋይ ድምጽ በማሰማት ሙስሊሞች አይሁዶችን እንዲገድሉ ይረዳቸዋል፡፡

የተፈቀደ ማታለል

ኢስላማዊ ሸሪአን አስመልክቶ ችግር ያለበት አንዱ አመለካከት ውሸትና ማታለልን የተመለከተ ነው፡፡ በእስልምና መዋሸት እጅግ ከባድ ኃጢአት ተደርጎ ይቆጠራል፡፡ ነገር ግን የመሐመድን ምሳሌ መሰረት በሚያደርጉ የሙስሊም ሊቃውንት ውሸት የሚፈቀድባቸው አንዳንድ ሁኔታዎች እንዳሉ ይታመናል፤

ሙስሊሞች እንዲዋሹ የሚፈለግበትና የሚጠየቁበት በዛ ያሉ የተለዩ ሁኔታዎች አሉ፡፡ በሳሂቅ አል ቡኻሪ ውስጥ በሚገኝ አንድ ምዕራፍ ላይ

“በህዝቦች መካከል ሰላምን የሚያስፍን ውሸታም አይደለም” ይላል፤ ከዚህ ጋር በተያያዘ የመሐመድን ምሳሌ በምንመለከትበት ጊዜ ለሙስሊሞች እንዲዋሹ የሚፈቀድበት ሁኔታ ቢኖር ሰዎችን በሚያስታርቁበት ጊዜ ነው፡፡ ምክንያቱም ውጤቱ አዎንታዊ ስለሚሆን ነው፡፡ የህጋዊ ማታለል ሌላው አውድ ሙስሊሞች ሙስሊም ባልሆኑት ሰዎች አደጋ ውስጥ በሚሆኑበት ጊዜ የሚያደርጉት መዋሸት ነው (3:28)፡፡ ከዚህ ክፍል የምንወስደው ታቂያ የሚለውን ፅንሰ ሀሳብ ነው፡፡ ይሄም የሚያመለክተው ሙስሊሞችን ከመታደግ አንፃር ስለሚደረግ ውሸት ነው፡፡

የሙስሊም ምሑራን የደረሱበት ድምዳሜ ቢኖር ሙስሊም ያልሆኑት የፖለቲካውን ስልጣን የበላይነት በሚያገኙበት ጊዜ እራሱን ከመጠበቅ አንፃር ወዳጅነትንና መልካምነትን ማሳየት ለሙስሊሞች ጠቀሜታ አለው፡፡ ስለሆነም ጠላቶቻቸውን በልባቸው ይዘው በእምነታቸው መፅናት አለባቸው፡፡ የዚህ አስተምህሮ አንዱ እንድምታ እንደሚያሳየው ታዛቢ ሙስሊሞች የፖለቲካ ስልጣናቸው እየጨመረ በሄደ ቁጥር ሙስሊም ላልሆኑት ህዝቦች የሚኖራቸው የወደጅነት ስሜት እየቀነሰና በእነርሱ ላይ የሚኖራቸውም እምነት ምጸታዊ እየሆነ ይመጣል፡፡

የሸሪአ ህግ ሙስሊሞችን እንዲዋሹ የሚያበረታታበት ሌሎች ሁኔታዎች በባልና በሚስት መካከል የጋብቻን ጥምረት ለማስቀጠል፣ ክርክሮችን ለመፍታት ጥረት በሚደረግበት ጊዜ፣ እውነቱን መናገር ራስን ለአደጋ ሊያጋልጥ በሚችልበት ሁኔታ ውስጥ፣ አንድ ሰው የግል ሚስጥሩን ሲነግረን እና በጦርነት ወቅት ነው፡፡

በአጠቃላይ ውሸትን በተመለከተ እስልምና የሚያስተምረው “ውጤቱ የተጠቀምክበትን መንገድ ያጸድቃል” በሚል መርህ ላይ የተመሰረተ ነው፡፡ አንዳንድ ምሑራን የተለያዩ ውሸቶችን በተመለከተ ደህና የሆኑ መለያዎችን አስቀምጠዋል፡፡ ለምሳሌ ያህል ሙሉ በሙሉ ከመዋሸት የተሳሳተን መረጃ መስጠት የተሻለ ነው ብለው ያምናሉ፡፡

በግብረ ገብነት የተጎዳ ማኅበረሰብ

እንደየሁኔታው የሚለዋወጥ የመዋሸትና እውነትን የመናገር ስነ ምግባር በጣም አውዳሚ ሊሆን ይችላል፡፡ መተማመንን አጥፍቶ ግራ መጋባትን ይፈጥራል፡፡ ሃገራዊና ፖለቲካዊ የሆነውን ባህል ያጠፋል፡፡ ባሎች በተደጋጋሚ ሚስቶቻቸውን የሚያታልሉ ከሆነ በመካከላቸው ያለውን መተማመን ክፉኛ ይሸረሸርና ትዳራቸውን ይጎዳል፡፡ በማኅበረሰብ ደረጃ የሚደረገው ህጋዊው ማታለል አንዳቸው በአንዳቸው ላይ ያላቸውን የመተማመን ህይወት እንዳይቀጥል እንቅፋት ይሆናል፡፡ ይህ ማለት ደግሞ ግጭቶች እንዲቀጥሉና እርቅን ማድረግ አዳጋች እየሆነ እንዲሄድ ያደርጋል፡፡ አንድ ሰው እስልምናን በሚተውበት ጊዜ ይህንን የመሐመድ ምሳሌነት መከተል እንደሚያቆም የታወቀ ነው፡፡

እስኪ ስለ ራስህ አስብ

ዕውቀት ከሚደራጀብትና ግልጽ እንዳይሆን ከሚደረግበት አካሄድ የተነሳ በአንዳንድ ርእሰ ጉዳዮች ላይ እስልምና በእርግጥ ምን እንደሚያስተምር ማወቅ አዳጋች ነው፡፡ የእስልምና ዋና ምንጭ ትልቅና ውስብስብ ነው፡፡ የሸሪአ ህግን አስመልክቶ መረጃዎች እንደ ዋና ምንጭ የተቀዱት

ከቁርአንና ከነብዩ መሐመድ ፈለግ ነው፡፡ ሂደቱም በክህሎት የደረጀ እንደሆነ ይታሰባል፡፡ አንድ ሰው ስልጠናዎችን ለመውሰድ እረዥም ጊዜ ሊፈጅበት ይችላል፡፡ አብዛኛዎቹ ሙስሊሞች ግን ይሄንን ማድረግ አይችሉም፡፡ ይሄ ማለት ደግሞ ተግባራዊ ከሆነ አመለካከት ስንነሳ እምነትን አስመልክቶ ዓላማቸውን ከማሳካት አንጻር ሙስሊሞች ምሪትን የሚቀበሉት ከምሑራኖቻቸው ነው፡፡ በእርግጥ የእስልምና የህግ አዋቂዎች እምነትን አስመልክቶ ምክር ለሚያስፈልጋቸው ሙስሊሞች ከነርሱ ይልቅ የኃይማኖት ዕውቀት ያላቸውን ሰዎች ማናገር የተሻለ እንደሚሆን ያስገነዝባሉ፡፡ የሸሪክ ህግን አስመልክቶ ሙስሊሞች ጥያቄ ቢኖራቸው ህጉን በተመለከተ ተገቢ ዕውቀት ያለውን ሰው መጠየቅ ይኖርባቸዋል፡፡

የእስልምና ኃይማኖት ዕውቀት ሁሉን ነገር በግልጽ ከማስቀመጥ አንፃር ከመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ ጋር የተለየ አመለካከት ያለው ነው፡፡ በእስልምና አንዳንድ ነገሮች መገለጽ የለባቸውም ከተባለ ወይም ደግሞ እነዚህ ነገሮች ኢስላምን መልካም ባልሆነ ብርሃን የሚገልጹ ከሆነ ለውይይት እንዲቀርቡ አይደረግም፡፡ ስለ እስልምና ያለው መረጃ ለማወቅ አስፈላጊ ነው ወይንስ አይደለም በሚል ጥያቄ ላይ ተመስርቶ እንደየሁኔታው ግልጽ ይደረጋል፡፡

ይህ ማለት ግን አሁን ያሉት ሙስሊሞችም ሆኑ ቀድሞ የነበሩት ስለ ቁርአንም ሆነ ስለ መሐመድ ፈለግ ምንም ዓይነት ግልጽ አስተሳሰብ እንዲያገኙ መብቱ የላቸውም ማለት አይደለም፡፡

አሁን ያለንበት ዘመን ከመቼውም ዘመን ይልቅ የመጀመሪያ የሆኑ ማሳረጃዎችን ማግኘት የሚቻልበት ሁኔታ ስላለ ክርስቲያኖች፤

አርነት በምርኮ ውስጥ ላሉት

**አይሁዶች፣ እግዚአብሔር የለሾችም ሆኑ መስሊሞች የሚያውቁትን ነገር
ለሌሎች ለማሳወቅ ማንኛውንም አጋጣሚ ሊጠቀሙ ይገባል፡፡**

ምዕራፍ 3

የዲህማ ውል

እንደ ጎርጎሳውያኑ የዘመን አቆጣጠር በ2006 ዓ.ም የሮማው ካቶሊክ ጳጳስ የነበሩት ቤኒዲክት በብዙዎች ዘንድ የታወቀላቸውን የረጅንስበርግ ገለፃ አድርገው ነበር፡፡ የንግግራቸውንም ሀሳብ የወሰዱት ንጉስ ማኑኤል ሁለተኛ የተባሉት የመሐመድን በሰይፍ የታጀበ እምነትን የማሰራጫ ስብከት ትእዛዝ በተመለከተ የተናገሩትን በመጥቀስ ነበር፡፡

የጳጳሱ መልዕክት በዓለም ዙርያ ከሚኖሩ ሙስሊሞች ዘንድ ከፍተኛ የሆነ ተቃውሞ አስነስቶ ነበር፡፡ አንድ ትኩረትን የሳበ ምላሽ የተሰጠው ግን የሳውዲ አረቢያው የእስልምና ህግጋትን የማስረዳት ስልጣን በነበራቸው ሼክ አብዱላዚዝ አል ሼክ ነበር፡፡ በወቅቱ ርዕሰ ጉዳዩን አስመልክቶ በነበረው ጋዜጣዊ መግለጫ “እስልምና ኃይልን በመጠቀም የተጀመረ ኃይማኖት አይደለም” ብለዋል፡፡ የሙግት ሀሳባቸውንም ሲያጠናክሩ “በዚህ ምክንያት እስልምናን መክሰስ ስህተት ነው፡፡ ምክንያቱም በእምነት ጉዳይ አረመኔ መሆን የሚቻለው በሦስተኛ ምርጫ ነው፡፡ የመጀመርያው ምርጫ ሰላማዊ ነው፡፡ ሁለኛው ሰይፍ ማንሳት ነው፡፡” ሦስተኛውን እንዲህ ሲሉ ነበር ያስቀመጡት “እጅ እንዲሰጡ ማድረግና ቀረጥ ማስከፈል ከዚያም በቀድሞቹው ለመኖር ፈቃደኛ

አርነት በምርኮ ውስጥ ላሉት

ይሆናሉ፡፡ ይሄንንም የሚያደርጉት ኃይማኖታቸው በሙስሊሞች የበላይ ጠባቂነት ስር መሆኑን ስለሚያጤኑ ነው።”

የእስልምና ህግ አዋቂው ከመሐመድ ምሳሌ በመነሳት ያነበቡትን እንዲህ ሲሉ ያስቀምጣሉ “ቁርአንንና የመሐመድን ፈለግ ያነበበ ሁሉ አንድ የሚረዳው እውነት አለ” የህግ አዋቂው ለማመላከት የሞከሩት ሦስቱ ምርጫዎች እነዚህ ነበሩ፡፡

- 1) ወደ እስልምና መለወጥ
- 2) ሰይፍ (መግደል ወይም መገደል)
- 3) ለእስልምና ኃይል እጅ መስጠት

የመጀመሪያዎቹ ሁለት ምርጫዎች ወደ መሐመድ የሚወስዱ ናቸው፡፡ እርሱም እንዲህ ነበር ያለው

አላህ ትእዛዝን ሰጥቶኛል፡፡ ትእዛዙም ሰዎች ሁሉ ከአላህ በቀር ሊመለከት የሚገባው ሌላ ነገር እንደሌለ እስኪመሰክሩ ድረስ እንደዚሁም መሐመድ የአላህ መልዕክተኛ መሆኑን እስኪመሰክሩ ድረስ መዋጋት ነው፡፡ ይሄንን ማድረግ ከቻሉ እራሳቸውንም ንብረታቸውንም ከኔ ማዳን ይችላሉ፡፡

ነገር ግን ይህ አባባል እስልምናን ወይም ሰይፍ ከመምረጥ፣ እጅ ከመስጠት እና ጀዝያን ከመክፈል በተጨማሪ መሐመድ በሰጠው ሌላ አማራጭ ተሻሽሏል፡፡

በአላህ ስምና አላህ በሚፈቅደው መንገድ ተዋጉዋቸው በአላህ በማያምኑት ላይ ቅዱስ ጦርነት ክፈቱባቸው፡፡ መድበለ አማልክት

የሚያመልኩትን ጠላቶቻችሁን ስታገኙአቸው ወደ ሦስቱም ዓይነቶች ግብዣ ጋብዙዋቸው፡፡ እነርሱ ከነዚህ መካከል ለአንዱ ምላሽን ቢሰጡ እናንተም በመቀበል ክፉ ከማድረግ ተቆጠቡ፡፡ እስልምናን እንዲቀበሉ ጋብዟቸው፡፡ ምላሽን የሚሰጧችሁ ከሆነ ተቀበሏቸው፤ እነርሱንም ከመዋጋት ተቆጠቡ... እስልምናን ለመቀበል እምቢ ካሉ ጀዚያን ጠይቋቸው፡፡ ለመክፈል ከተስማሙ ተቀበሏቸውና እጃችሁን ከነርሱ ላይ ሰብስቡ፡፡ ግብሩን የማይከፍሉ ከሆነ የአላህን እርዳታ በመፈለግ ተዋጓቸው፡፡

ሦስተኛውን ምርጫ አስመልክቶ ዋና ሙፍቲ ደርሼበታለሁ የሚሉት "እውነታ" እንደሚያሳየው የቁርአንና የመሐመድን ፈለግ በተመለከተ ታላላቅ የእስልምና ተንታኞች ትርጓሜዎች እንደሚገልጹት ከሆነ ሙስሊም ያልሆኑት ሰዎች እንኳን በታሪክ ውስጥ በሸሪክ ህግ የተገዙበት ጊዜ ነበር፡፡

ኢስላማዊ ለሆነው አገዛዝ እጃቸውን የሰጡ ማኅበረሰቦች አስገዳጅ በሆነ የቃል ኪዳን ውል የዲህማን ውል እንደተቀበሉ ይቆጠራሉ፡፡ በዚህ ውል መሰረት ሙስሊም ያልሆኑት ማኅበረሰቦች እጃቸውን በመስጠት የሚገቡት ግዳጅ ያለበት ቃልኪዳን በዝቅተኝነት የተሸነፉ ከመሆናቸውም በተጨማሪም አመታዊ ግብር ለሙስሊሞች እንዲከፍሉ ይገደዳሉ፡፡ እንደዚሁም ሙስሊም ያልሆኑት ድል ከመደረጋቸው በፊት የነበራቸውን እምነት እንዲከተሉ ይፈቀድላቸዋል፡፡ በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ የሚያልፉ ሙስሊም ያልሆኑ ህዝቦች በግዳጅ የተጨቁኑ ይባላሉ፡፡

አርነት በምርኮ ውስጥ ላሉት

ይህ የማስገደድ ሥርአት ቁርክንን መሰረት ያደረጉ ሁለት መሰረታዊ ፖለቲካዊ መርህ ያላቸው መግለጫዎች አሏቸው፡፡

- 1) እስልምና በሌሎች ኃይማኖቶች ላይ ድልን መቀዳጀት አለበት (48: 28)
- 2) እኩይና ሰናይ የሆነውን አስተምህሮ በተመለከተ ሙስሊሞች በኃይል የበላይ በመሆን ሊቆጣጠሩት ይገባል፡፡ (3: 110)

የጂዝያ አከፋፈል ስርአት

የእስልምና ህግ - የሸረክ ህግ የዲህማ ውል እስልምናን ያልተቀበሉትን ሰዎች ሙስሊሞች ባይተውላቸው ኖሮ መሞት የሚገባቸው እንደሆኑ ይቆጥራቸዋል፡፡ ቀድሞ ከእስልምና በፊት የነበረውን አስተሳሰብ በምንመለከትበት ጊዜ ሰዎችን ድል ማድረግ ከቻልክ እና እንዲኖሩ ብትፈቅድላቸው የአንተ ባለ እዳዎች ሆነው ይቀጥላሉ የሚል አንደምታ ነበረው፡፡ በዚህም ምክንያት ተገደው የሚከፈለውን አመታዊው የቀረጥ ሥርአት እንዲከፍሉ የሚደረጉት በእስልምና መንግስት ስር ያሉ አዋቂ ወንዶች ናቸው፡፡

እንደ የእስልምና መዝገበ ቃላት አዘጋጆች ግላዬ ከሆነ ጂዝያ ማለት፡

...በእስልምና መንግስት አስተዳደር ስር ያሉ ሙስሊም ያልሆኑ ሰዎች የስምምነት ውሉ እንዲጸድቅ ይስማማሉ (በማስገደድ የሚደረግ ውል)፡፡ ይሄ ደግሞ ጥበቃን ያረጋግጥላቸዋል፡፡ እንደዚህ

የሚደረግላቸውም እንደ ካሳ ስለሚቆጠሩላቸው ነው፡፡ (ሌን የአረቢኛ-እንግሊዘኛ መዝገበ ቃላት)

በ19ኛው ክፍለ ዘመን የነበሩ አልጄሪያዊ ተንታኝ አት-ፋይሽ ይሄንን መርህ በማብራሪያ መፅሐፋቸው የአት ተውባህ 9፡ 29ን ሀሳብ እንደገለጹት

“እንደዚህ ተብሎ ነበር፡ (ጂዝያ) ለደማቸው እርካታ የሚሰጥ ነው፡፡ እገሌ ላለመገደሉ የሚገባውን ሂሳብ ከፍሏል ይባላል፡፡ ዓላማውም የመግደልና ባሪያ የማድረግ ሥራቸውን ለማካካስ ነው፡፡ ይሄ የተደረገው ከሙስሊሞች ጥቅም አንፃር ነው፡፡”

ወይንም ዊሊያም ኢቶን ከአንድ ክፍለ ዘመን ቀደም ብሎ አጭርና የተሟላ ማብራሪያ በሚሰጠው “የቱርክ ግዛት አሰሳ” በተሰኘ (በ1979 በታተመ) መጽሐፋቸው እንደተናገሩት ፡

“ቋሚ የሆነውን ቀረጥ (ጂዝያ) በሚከፍሉበት ወቅት ለክርስቲያን ተገዢዎች የተሰጠው ስያሜ በራሱ የሚያመለክተው የተከፈለው ገንዘብ በዚያ ዓመት ጭንቅላታቸው ከአንገታቸው ሳይለያይ እንዲሄዱ ስለተፈቀደላቸው የከፈሉት ማካካሻ እንደሆነ ነው፡፡”

ሦስተኛው ምርጫ የአመታዊው ጂዝያ የአከፋፈል ሥርአት ከበድ ያለ ትዕምርታዊ መልዕክት የተገለጸበት መንገድ ነው፡፡ ዲህሚ የሆኑ ወንዶች ይሄንን ሥርአት እስከ አሁኗ ሰአት ድረስ በመላው የእስልምና ሀገራት ሁሉ እንዲተገብሩ ይጠየቃሉ፡፡ አንገታቸው ላይ አንዴ ወይንም ሁለት ጊዜ እንዲመቱ ይደረጋል፡፡ በገመድ አንገት ላይ የመታሰር

ሥርአትም ይደረጋል፡፡ ይሄ የሚያመለክተው ያ ሰው በእድሜ ዘመኑ ሁሉ ቀረጥ ለመክፈል ራሱን ማስገዛቱን ነው፡፡ ሥርአቱ የጂዝያ ክፍያን በተመለከተ የተደነገገ የዋት ቅጣትን በይቅርታ ያልፋል፡፡ ሦስተኛው ምርጫ ይሄንን የሰዎችን መሰዋት አስመልክቶ ደርዘን የሆኑ ማጣቀሻዎችን ያቀርባል፡፡ ይሄም ደግሞ ከሞሮኮ እስከ ቡካራ ከ 9ኛው - 20ኛው ክፍለ ዘመን ኢስላማዊና ኢስላማዊ ካልሆኑ ምንጮች የተወሰደ ነው፡፡ ይሄኛው ሥርአት በአንዳንድ የእስልምና አገራት ማለትም የመንና አፍጋኒስታን አይሁዶች ወደ አገራቸው እስከተመለሱበት በ1940ዎቹ መጨረሻና በ1950ዎቹ መጀመሪያ ቀጥሏል፡፡ በቅርብ ጊዜ ባሉት ዓመታት ወደ ድሮው አካሄድ ለመመለስ ብዙ ጥሪዎች እየተደረጉ ናቸው፡፡

ሙስሊም ያልሆኑትን ማንነት በተመለከተ ማንነታቸው የሚወሰነው ድል ባደረጓቸው ሙስሊሞች እጅ ስር ይሆናል ማለት ነው፡፡ የእስልምና ተንታኞች እነዚህ ሰዎች የማመስገንና በትህትና ዝቅ የማለትን አመለካከትን ከራሳቸው ጋር ሊያዋህዱት ይገባል በሚለው እሳቤ ወጣ ያለ አቋም አላቸው፡፡

አብዛኛዎቹ የሸሪአ ህጎች የተቀረጹት ሙስሊም ያልሆኑት በበታችነት እንዲሸማቀቁና አደጋ የተጋረጠባቸው መሆኑን እንዲያውቁ በሚያስገነዝብ መልኩ ነው፡፡ እንደምሳሌ አድርገን ብንወስድ

- በዲህሚ የጭቆና በደል ውስጥ ያሉት በሸሪአ ፍርድ ቤት ተቀባይነት የላቸውም፡፡ ይሄ ደግሞ በሁሉም አቅጣጫ አደጋ ላይ መሆናቸውን ጠቋሚ ነው፡፡

- በዲህሚ የጭቆና አሰራር ስር ያሉት ቤታቸውን ከሙስሊሞች በላይ ከፍ አድርገው እንዲሰሩ አይፈቀድላቸውም፡፡
- በዲህሚ የጭቆና አገዛዝ ስር ያሉት ፈረስ እንዲጋልቡና እራሳቸውን ከሙስሊሞች በላይ ከፍ አድርገው እንዲሄዱ አልተፈቀደላቸውም፡፡
- በዲህሚ ባርነት ውስጥ ያሉት እራሳቸውን ከሙስሊሞች ጥቃት እንዲከላከሉ አልተፈቀደላቸውም፡፡ ይሄ ደግሞ ከሙስሊሞች ለሚሰነዘርባቸው ማንኛውም ዓይነት ጥቃት ተጋላጭ እንዲሆኑ አድርጓቸዋል፡፡
- ማንኛውም ኃይማኖትን የሚያሳዩ ምልክቶች እንዲያስተዋውቁ አይፈቀድላቸውም፡፡
- በእስልምና ላይ የሚደረግ ማንኛውም ዓይነት ትችት አይፈቀድም፡፡
- በዲህሚ ጭቆና ውስጥ ያሉት ለየት ያለ አለባበስ መልበስ አለባቸው፡፡ የቀለም አመራረጣቸው ኢስላማዊ ቃና እንዲኖረው ይጠበቃል፡፡
- ሙስሊም ያልሆኑትን ዝቅ ብለው እንዲገዙ የሚያስገድዱና ከሙስሊሞቹ የሚለዩ ብዙ ህጎች ተደንግገዋል፡፡

እነዚህ ህጎች በማኅበራዊና ህጋዊ አገላለጾች “አናሳዎች” ናቸው የሚል አንድምታ ይሰጣሉ (9:29)፡፡

የዲህሚ ሥርዓት ሙስሊም ያልሆኑትን ማኅበረሰቦች የበላይነት ለመቀነስ የተቀረጸ አካሄድ ነው፡፡ በ18ኛው ክፍለ ዘመን የነበሩት ሞሮኮዊው ተንታኝ ኢብን አቢጃ እንደ ገለጹት ዓላማው ምድራዊ ያልሆነ ምንባብ፣ የተተረጎመና ለመጀመሪያ ጊዜ ሦስተኛው ምርጫ ተብሎ የታተመና ነፍስን የሚገድል ነው፡፡

አርነት በምርኮ ውስጥ ላሉት

የዲህማ ውልን አስመልክቶ ታዋቂ ምሳሌ የሚሆነው የዑመር ቃልኪዳን በመባል የሚታወቀው ክርስቲያኖች ይሄ ቅጣት በራሳቸው ላይ እንዲሆን የሚለምኑበት አካሄድ ነው፡፡

እነዚህ ለደህንነታችን ስንል በራሳችንና የኛን እምነት በሚከተሉ ሰዎች ላይ የደነገግናቸው አኳሆኖች ናቸው፡፡ ለናንተ ጥቅም ስንል በራሳችን ላይ የደነገግናቸውን እነዚህን ደንቦች ጥሰን ብንገኝ የኛ ዲህማ ተሰብሯል ማለት ነው እናም በማይታዘዙ እና በአመጸኞች ሕዝቦች ላይ እንድታደርጓቸው የተፈቀዱትን ነገሮች ሁሉ በኛ ላይ ልታደርጉ ትችላላችሁ፡፡

በኢብን ቁዳማም ተመሳሳይ የሆነ ነጥብ ቀርቧል፡፡ የዲህማ ውሉን በተመለከተ የዲህማ ውሉ ሳይጠበቅ ቢቀር ዲህሚው ንብረቱንና ሕይወቱን ያጣል፡፡

በከለላ ውስጥ ያለ፣ ነገር ግን የከለላ ስምምነቱን ደንብ የጣሰ ሰው በግዳጅ የሚከፍለውን ቀረጥ (ጂዝያ) ባይከፍል ወይም ለማሳበረሰቡ ህግ መገዛትን ባይወድ ራሱን እና ንብረቱን ሕገወጥ ያደርጋል (ሐላል - በሙስሊሞች ለመገደል ወይም ለመያዝ ራሱን በነፃ ያቀርባል)፡፡

በቅጣት ምክንያት ራስን የመሰዋት ድንጋጌ ባለበት ስርአት የጂዝያ ክፍያ እንደ “የደም ውል” ወይም “የደም ቃልኪዳን” ተደርጎ ይቆጠራል፡፡ ተሳታፊዎችም በራሳቸው ላይ ሞትን የሚቀሰቅሱና የመሞቻ መንደጋቸውንም የሚጠርጉ ናቸው፡፡ ይህ የሚሆነው ደግሞ የገቡትን ውል መጠበቅ በማይችሉበት ሁኔታ ውስጥ ነው፡፡

እንደዚህ ዓይነቱ ቃል ኪዳን ለምዕተ ዓመታት ሚስጥራዊ በሆኑ ማኅበረሰቦችና በጥንቆላ ቡድኖች ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን ሰዎች እንዲገዙና እንዲታዘዙ የስነልቦናና መንፈሳዊ ኃይልን ተጠቅሞ እንቅስቃሴያቸውን በማሰር የበላይነትን የማግኛ መንገድ ነው፡፡

የጂዝያ ስርአት ምስሌያዊ በሆነ መልኩ የዲህሚን ፈቃድ ይጠይቃል፡፡ እንደዚህም ሲባል የዲህሚን ህግ የሚተላለፍ የሚከፍለውን የቅጣት ካሳ የሚያሳይ ነው፡፡ ማለትም በእድሜ ዘመን ሁሉ የሚደረግ ቅጣት ነው፡፡ ይህ ማለት እራስን መርገም ማለት ነው፡፡ ሂደቱም “ከገባሁት ኪዳን አንዱን ብስብር ጭንቅላቴን(ራሴን) የመቁረጥ ሙሉ መብት አለህ” እንደማለት ነው፡፡ ስለሆነም አንድ ሰው የዲህሚን ህግ ቢተላለፍ በራሱ ላይ የሞት ቅጣት እንደወሰነ ይቆጠራል፡፡

ሦስተኛውን ምርጫ በተመለከተ የዲህሚ ማኅበረሰቦች በነሱ ላይ የሚታወጅባቸውን ጂሃድ እስከ ምን ድረስ እንደሚታገሱ አያሌ ምሳሌዎች አሉ፡፡ ሰዎቹ የዲህሚን ህግ ይጥሳሉ ወይም እውነታውን ይገነዘባሉ፡፡ የአብዛኛዎቹን የዲህሚ ማኅበረሰብ ታሪክ በምንመለከትበት ጊዜ እጅግ አስቃቂ የሆኑ ታሪካዊ ድርጊቶች እንደተከናወኑ መመልከት እንችላለን፡፡ ለምሳሌ ያህል ጭፍጨፋ፣ አስገድዶ መድፈር እና ንብረትን መዝረፍ የተደረገባቸው ሲሆን ሙስሊም ባለመሆናቸው ብቻ ወንጀል ተፈጽሞባቸው በዝቅተኝነትና በመንፈሳዊ ቀንበር ውስጥ ገብተውና ስነልቦናቸው ተጎድቶ በኅብረተሰቡ ውስጥ እንዲመላለሱ ተደርጓል፡፡

ዲህማዊነት

ዲህማዊነት (ዲህሚቲውድ) የሚለው ሀሳብ አጠቃላይ ሁኔታው የዲህማ ቃልኪዳን የሚያስከትላቸውን አጠቃላይ አኳኋኖች ይገልጻል፡፡ ጾታዊነትና ዘረኝነትን መግለጽ እንደሚቻለው ዲህማዊነትን በህጋዊና ማህበራዊ መዋቅር ብቻ መግለጽ አይበቃም ነገር ግን በበታችነት ስነ ልቦና እና የተጨቆነ ማህበረሰብ ነገን ለማየት ካለው ፍላጎት የተነሳ ራሱን ዝቅ አድርጎ ለማገልገል ባለው ፍቃደኝነትም ጭምር ነው፡፡

የመካከለኛው ዘመን ታዋቂው አይሁዳዊ ሊቅ ሜሞንዲስ “ባናምንበትም አዋቂውንም ወጣቱንም ተቀብለናል የትህትናን ህይወት ራሳችንን አለማምደናል” ሲል ሀሳቡን ያስቀምጣል፡፡ በ20ኛው ክፍለ ዘመን መጀመሪያ ይኖር የነበረው ጆቫኒ ሲቪልጂክ የተባለ ሰው እንደገለጸው የቱርኮችንና የአልባኒያ ሙስሊሞችን ገዢነትና የኃይል ጥቃትን መፍራት ለትውልድ እየተላለፈ መምጣት በባልካን አካባቢ ለሚኖሩ ክርስቲያኖች የስነልቦና ተፅዕኖ ነበረው፡፡

የበታችነት ስሜት የሚሰማቸው፣ ባርያ ተብለው ስም የተሰጣቸው፣ ዋና ስራቸውም በጌታቸው ዘንድ ተቀባይነትን ማግኘት፣ በፊቱ ዝቅ ማለትና እርሱን ማስደሰት ነው፡፡ እነዚህ ሰዎች አፋቸው የሚዘጋ፣ ሚስጥረኞች፣ ጮሎዎች፣ በሌሎች ላይ እምነት መጣል የማይችሉ ግብዞችና የማምለጫ መንገድ የሚቀይሱ ናቸው፡፡ ይህ የሆነበት ምክንያት ደግሞ በሰላም ለመኖርና የሚደርስባቸውን ኃይለኛ ቅጣት ለማስወገድ ነው፡፡ ቀጥተኛ የሆነው ጭቆናና በኃይል ማጥቃት በሁሉም ክርስቲያኖች ዘንድ በሚባል መልኩ የፍርሃትና የጭንቀት ስሜት እንዲሰማቸው ትልቅ ተፅዕኖ አሳድሯል፡፡ ጆቫኒ አያይዘው እንደሚናጉት በሜቄዶኒያ በነበርኩ ጊዜ ሰዎች “በህልማችን እንኳን

ሳይቀር ቱርካውያንና አልባናዊያን ሲያባርሩን እናልማለን” ብለው ሲናገሩ ሰምቻለሁ፡፡

በዲህሚ ህግ ሙስሊም ያልሆኑት በዝቅተኝነት ስሜት ውስጥ ሲገቡ ሙስሊም የሆኑት ደግሞ የበላይ እንደሆኑ ይታሰባል፡፡ ሙስሊሞች ቸርነትን የሚያደርጉ እንደሆኑ ተደርጎም ይቆጠራል፡፡ ቀድሞ ሙስሊም የነበሩና ወደ ክርስትና የተለወጡ ኢራናዊ ሰው ይህንን አስመልክቶ እንዲህ ነበር ያሉት “አሁንም ክርስትና የሚታየው የበታች የሆኑ ሰዎች ኃይማኖት እንደሆነ ነው፡፡ እስልምና የጌቶችና የገዢዎች ኃይማኖት ነው፡፡ ክርስትና የባሪያዎች ኃይማኖት ነው”፡፡

እስልምናን ያልተቀበሉትን መጨቆን የሚለው ንጽረተ ዓለም ሙስሊም ያልሆኑትን የበታች የሚያደርግ ጎጂ ልማድ ነው፡፡ ሙስሊሞች ተፎካካሪ ለመሆን የሚማሩበት ሁኔታ ካልተፈጠረ ራሳቸውን ይጎዳሉ፡፡ ይሄም ደግሞ መሰረታዊ ችግር ነው፡፡ በኃይማኖት ሰበብ ሀብትን የመቆጣጠር አካሄድና ጭቆናዊ አገዛዝ ሙስሊሞችን ሀሰት ወደ ሆነ የበላይነት ስሜት ላይ እንዲታመኑ ከማድረጉም በተጨማሪ ኋላ ላይ እያደከማቸው ይሄዳል፡፡ የሚያመጣውም ጥፋት እነርሱ ስለ ራሳቸውና ስለ ዓለም የሚኖራቸው መረዳት የተዛባ እንዲሆን ማድረጉ ነው፡፡

በምዕራቡ ዓለም ያለ ጭቆና

በሦስተኛው ምርጫ ላይ ከተደነገጉት ነጥቦች አንደኛው ምንድነው? ብለን የጠየቅን እንደሆነ የአመለካከት መዛባትን ጠብቆ የሚያስኬድ ሂደት ነው፡፡ የምዕራቡ ዓለም ህዝቦች የጭቆና አገዛዝን አስመልክቶ ያላቸው ንፅረት ዓለም እየጨመረ እንደመጣ መመልከት ይቻላል፡፡ ይሄ ደግሞ የተገለጠበትን ሁኔታ እንደ ምሳሌ አድርገን ብንወስድ በምዕራቡ ዓለም የሚኖሩ መሪዎች እስልምናን ሲያሞጋግሱ ማየት የተለመደ መሆኑ ነው፡፡ ይሄ ብቻም ሳይሆን የሰላም ኃይማኖት እንደሆነም ያውጃሉ፡፡ በተመሳሳይ መልኩም ለእስልምና ያላቸውን ምስጋናም ይገላጻሉ፡፡ ይሄንን ሀሳብ እንደ ማስረጃ ለማቅረብ እንደ ጎርጎሮሳውያኑ አቆጣጠር በ2009 ዓ.ም. የአሜሪካው ፕሬዝዳንት ባራክ ኦባማ በካይሮ ባደረጉት ንግግር “የስልጣኔ ባለውለታው እስልምና ነው” ሲሉ ተደምጠዋል፡፡

በዲህሚ የአገዛዝ ጭቆና ስር ያለ ሰው የሚሰማው ስሜት ቢኖር ድል ላደረጉት ሰዎች ህይወቱን አሳልፎ መስጠት እንዳለበት ነው፡፡ እንግዲህ ከዚህ የጭቆና አገዛዝ ጋር የተያያዘው ስልጣኔ የእስልምናን ባለውለታነት አመላካች ነው ተብሎ ታምኗል፡፡

የዚህ የጭቆና አገዛዝ ንጽረት ዓለም የተገለጠበት ሌላው መልኩ ደግሞ በማያቋርጥ ሁኔታ ታሪካዊና ስነመለኮታዊ አካሄድን የሚክዱበት መንገድ ነው፡፡ ክህደቱ ደግሞ አስተማሪ የሆኑ መረጃዎችን የሚደመስስና ፖለቲካዊ ንግግር ያለው ነው፡፡

በምዕራቡ ዓለም ያለ የጭቆና አገዛዝ አዲስ የሚባል ክስተት አይደለም፡፡ በአውሮፓ ያሉትን አብዛኛዎቹን አገራት ስንመለከት ጂኖድ ታውጀባቸው ሲሰቃዩ መኖራቸው የቅርብ ጊዜ ትዝታ ነው፡፡ እንደ

ፈረንሳይ፣ ጣሊያን፣ ስፔይን፣ ኦየርላንድ እና እንግሊዝ ያሉ አገራት ህገ ወጥ የጂሃድ ጥቃት ሰላባዎች መሆናቸው እየታየ ነው፡፡

ምንም እንኳን የጂሃድን ሽብር መፍራት ለአውሮፓውያን አዲስ ክስተት ባይሆንም ከቅርብ ጊዜ ወዲህ እየጨመረ ለመጣው የጂሃድ ሽብር ጉልህ አስተዋጽኦ እንዳበረከተ ያለጥርጥር የሚታመነው በምዕራቡ ዓለም ያለው እስልምናን ባልተቀበሉት ላይ የተጣለው የጭቆና አካሄድ ነው፡፡

ኃይማኖታዊ ስደትና የዲህማ መመለስ

በ19ኛውና በ20ኛው ምዕተ ዓመታት የተለያዩ የአውሮፓ ኃይላት የሙስሊሙን ዓለም ዝቅ ለማድረግና ጨቁኖ የመግዛት ስርአታቸውንም ለማጥፋት ያሳሰለሰ ጥረት አድርገዋል፡፡ ቢሆንም ተፅዕኖ ማድረግ፣ ዝቅ አድርጎ ማየትና የኃይማኖት አድሎ ማድረግ ሙስሊሞች በሚበዙበት አገራት እየጨመረ መቷል፡፡

በፓኪስታን፣ በኢራቅ፣ እንደዚሁም በግብፅ በክርስቲያኖች ላይ እየደረሰ ያለውን አደጋ አይተው እንዳላዩ ሆነው ማለፋቸው ይሄ የጭቆና አካሄድ ከእለት ወደ እለት እያደገ እንዲመጣና በዓለም አቀፍ ደረጃ ተፅዕኖ እንዲያሳድር ምክንያት ሆኗል፡፡

ምዕራፍ 4

መሐመድና ውግዘት

መሐመድ የእስልምና አካል የተመሰተረበት መሰረት ነው፡፡ ይሄ ምዕራፍ ደግሞ የመሐመድን ግለ ታሪክ አስመልክቶ አጠቃላይ የሆኑ ገጽታዎችን ለመቃኘት ይሞክራል፡፡ ይሄም ደግሞ ሰዎችን በማስገደድ ኃይማኖቱን እንዲቀበሉ ያደረገበትንና የእስልምና መርሆዎችን ያካተተ ነው፡፡

የአስቸጋሪው ነገር ጅማሮ

መሐመድ የተወለደው በ570 ዓ.ም የአረብ ጎሳ ከሆኑት ቤተሰቦቹ በመካከው፡፡ አባቱ አብደላ ቢን አብድ ሙታሊብ የሞተው መሐመድ ከመወለዱ በፊት ነው፡፡ ከዚህም የተነሳ በጨቅላነት ጊዜው ሌሎች ቤተሰቦች እንዲያሳድጉት ተላልፎ ተሰጠ፡፡ የስድስት ዓመት ህፃን ሳለም እናቱ በሞት ተለየች፡፡ ከዚህም የተነሳ አያቱ እርሱን የማሳደጉን ኃላፊነት ወሰዱ፡፡ አሳዛኙ ነገር አያቱም የስምንት ዓመት ልጅ ሳለ የሞትን ጽዋ ተጎነጩ፡፡ በመሆኑም መሐመድ ከአባቱ ወንድም ከአቡ ጧሊብ ጋር እንዲያድግ ተደረገ፡፡ የአጎቱንም ግመሎችና በጎች እንዲጠብቅ ሀላፊነት ተሰጠው፡፡ የቱንም ያህል ሌሎች የመሐመድ አጎቶች ሀብታም ቢሆኑም እሱን መርዳት ግን አልቻሉም ነበር፡፡

ቂርአን በቅጽል ስሙ አቡ ላህብ (የነበልባል አባት) ብሎ ስለሚጠራው የመሐመድ አጎት በመሐመድ ላይ ስለነበረው ንቀትና ጥላቻ መጠነኛ ሀሳብ አለው፡፡

የአቡ ለሀብ ሁለት እጆች ከሰሩ (ጠፉ፤ እርሱ) ከሰረም፡፡

ከርሱ ገንዘቡና ያም ያፈራው ሁሉ ምንም አልጠቀመውም፡፡

የመንቀልቀል ባለቤት የኾነችን እሳት

በእርግጥ ይገባል፡፡

ሚስቱም (ትገባለች)፤ እንጨት ተሸካሚ ስትኾን

በአንገትዋ ላይ ከጭረት የኾነ ገመድ

ያለባት ስትኾን፡፡ (111:1-5)

ያለ አቻ ጋብቻ

ከድጃ የጋብቻን ጥያቄ ባቀረበችለት ጊዜ መሐመድ የሃያ-አምስት ዓመት ወጣት ነበር፡፡ በአስራ አምስት ዓመት ትበልጠውም ነበር፡፡ አባቷም ጋብቻውን ይቃወም ይሆናል የሚል ስጋት ነበራት፡፡ ስለሆነም አባቷ መጠጥ ጠጥቶ በነበረበት ወቅት ከመሐመድ ጋር ተጋባች፡፡ አባቷም ወደ ማስተዋል ሲመጣ የተደረገውን ስለተረዳ ተበሳጩ፡፡ በአረብ ባህል ባል ለሚስት ጥሎሽ እንዲሰጥ ይጠበቅበታል፡፡ ነገር ግን በወቅቱ ከድጃ ኃይለኛና ኃብታም ስለነበረች ይሄ ስርአት አልተከበረም ነበር፡፡

የመሐመድ ግለ ታሪክ ጸሐፊ የነበረው ኢብን ኢስሃቅ ከድጃን “የክብርና የሀብት ሴት” በማለት ነበር የገለጸት፡፡ ድኻ የነበረውንም መሐመድ

መቀበል ችላ ነበር፡፡ ከድጃ ከመሐመድ በፊት ሁለት ጊዜ አግብታ ነበር፡፡ በዚያን ጊዜ ጋብቻን አስመልክቶ ከነበረው መረዳት የተቃረነ ነበር፡፡ በሁለቱ መካከል የነበረውን ስምምነት በተመለከተ ግጭት የነበረበት ነበር፡፡

ወላጅን በሞት መነጠቅ

ከድጃና መሐመድ ስድስት ልጆች ነበሯቸው (አንዳንድ መረጃዎች ሰባት እንደነበሩ ይጠቅሳሉ) ፡፡ መሐመድ አስቀድሞ ሦስት ወንዶች ልጆች ነበሩት ነገር ግን ገና በጨቅላነታቸው ነበር የሞቱት ይሄ ደግሞ በመሐመድ የቤተሰብ ህይወት አሳዛኝ ነገር መሆኑ አልቀረም፡፡

የቤተሰብ ህይወትን አስመልክቶ የነበረ አሳማሚ ልምምድ

በአጠቃላይ ለመደምደም ያህል የመሐመድ የቤተሰቡን ሁኔታ በምንመለከትበት ጊዜ እጅግ ብዙ የሚያሳምሙና የሚጎዱ ሁኔታዎችን ማሳለፍ ችሎ ነበር፡፡ ወላጅ አልባ መሆን፣ አያትንም በሞት ማጣት፣ በድህነት ውስጥ ማለፍ፣ የባለቤቱ አባት ጠጪ መሆን፣ ሀይለኛ በሆኑት ዘመዶች ይደረግበት የነበረው ጥላቻ ከብዙ ጥቂቶቹ ናቸው፡፡ አጎቱ አቡ-ጧሊብ ያደረገለት እርዳታ እና ባለቤቱ ከድጃ እሱን ለጋብቻ በመምረጥዋ ከድህነት ለመላቀቅ ችሎ ነበር፡፡

አዲስ ኃይማኖት ተመስረተ

መሐመድ የአርባ ዓመት ጎልማሳ በነበረ ጊዜ የመንፈስ ጉብኝት ልምምድ እንዳገኘው ይናገራል (እሱ እንደሚለው ከሆነ ጂብሪል የተባለ መልአክ ሲሆን) በመጽሐፍ ቅዱስ ገብርኤል ተብሎ የተጠቀሰው እንደ ማለት ነው፡፡

ራስን አለመቀበል

በዚህ የመንፈስ ጉብኝት የመሐመድ መንፈስ ክፉኛ ተረብሾ ነበር፡፡ ተቆጣጥሮት በነበረውም መንፈስ ተደምሞ ነበር፡፡ እራሱንም ለመግደል ጥረት አድርጎ ነበር፡፡ ይሄንን አስመልክቶ እንዲህ ብሎ ነበር፡

“ወደ ተራራ ጫፍ ላይ እወጣለሁ፤ እራሴንም ወደ ታች ወርውሬ እገድላለሁ፤ ከዚያም እረፍት አገኛለሁ፡፡”

በዚህ ወቅት ባለቤቱ ከድጃ ከደረሰበት ጭንቀት አፅናናችው ክርስቲያን ወደ ነበረውና ዋራቃ ወደተባለው የአጎቷ ልጅ ቤትም ወሰደችው፡፡ እርሱም ያበደ ሰው ሳይሆን ነብይ መሆኑን አሳወቃቸው፡፡

ከዚህ በኋላ ለመሐመድ የተገለጠለት ነገር በመቆሙ ምክንያት እንደገና ራሱን ማጥፋት ፈልጎ ነበር፡፡ በተደጋጋሚ ራሱን ከተራራ ላይ ጥሎ ለመሞት ሙከራ እያደረገ ሳለ አንድ ቀን ጂብሪል ተገልጦ “መሐመድ ሆይ! አንተ በእርግጥም እውነተኛ የአላህ መልዕክተኛ ነህ” አለው፡፡ መሐመድ የተጭበረበረና የተተወ ስለመሰለው እጅግ ፈራ፡፡ ቀድሞ በነበሩት ሱራዎች አላህ መሐመድን እንደማይጥለው አስረግጦለታል፡፡

ጌታህ አላሰናበተህም፤ አልጠላህምም፡፡ መጨረሻይቱም (ዓለም)
ከመጀመሪያይቱ ይልቅ ላንተ በላጭ ናት፡፡ ጌታህም ወደ ፊት (ብዙን
ስጦታ) በእርግጥ ይሰጥሃል፤ ትደሰታለህም፡፡ የቲም ሽነህ
አላገኘህምና አላስጠጋህምን? (አስጠግቶህል)፡፡ (93፡3-6)

የእስልምናው ማኅበረሰብ በመጀመሪያ ቀስ በቀስ ነበር ያደገው
በመጀመሪያ ወደ እስልምና የተለወጠችው ከድጃ ነበረች፡፡ በመቀጠለም
የአጎቱ ልጅ የነበረው እና በመሐመድ ቤት ይኖር የነበረው ወጣቱ አሊ
ነበር፡፡ ከዚያም ብዙ ድሆች፣ ባሪያዎች ወይንም ከባርነት ነፃ የወጡ
ሰዎችም ተከታዮቹ ሆኑ፡፡

የመሐመድ የራሱ ጎሳ

በመጀመሪያዎቹ አካባቢዎች ይሄ አዲሱ ኃይማኖት በተከታዮቹ ዘንድ
በሚስጥር ተይዞ ነበር፡፡ ነገር ግን ከሦስት ዓመት በኋላ መሐመድ ከአላህ
ዘንድ በአደባባይ ግለጠው የሚል ቃል መጣለት፡፡ ይሄንንም የቤተሰብ
ጉባኤ በማዘጋጀት ዘመዶቹ እስልምናን እንዲቀበሉ ጥሪ አደረገላቸው፡፡
የቁረይሽ ነገድ የሆኑት የሃገሩ ሰዎች በመጀመርያ የመሐመድን ንግግር
ለመስማት ዝንባሌ አሳይተው ነበር፡፡ ይህ ግን አማልክቶቻቸውን
መቃወም እስካልጀመረበት ጊዜ ድረስ ብቻ ነበር የዘለቀው፡፡ ከዚህ በኋላ
ኢብን ኢስሃቅ እንደዘገበው ሙስሊሞች “የተናቁ አናሳዎች” ሆነው
ነበር፡፡ ውጥረቱ ከፍተኛ ሆኖ ነበር፡፡ በሁለቱም በኩል ውጤቱ መጥፎ
ሆኖ ነበር፡፡ ተቃውሞው እየተጠናከረ ሄደ፡፡

የመሐመድ አጎት አቡ ጧሊብ ከተቃዋሚዎች ጥቃት ከለላ ሆነው፡፡ መካ የነበሩትም ወደ አጎቱ ዘንድ መጥተው “አቡ ጧሊብ ሆይ የአባትህ ወንድም ልጅ አማልክቶቻችንን እረግሟል፡፡ ኃይማኖታችንንም ተሳድቧል፡፡ በሕይወት አካሄዳችንም ተሳልቋል፡፡ አንድም እንድታስቆመው ይገባል፡፡ አሊያም ጉዳት እንድናደርስበት ልትፈቅድልን ይገባል፡፡” ሲሉ ነገሩት አቡ ጧሊብ ግን በሀሳባቸው አልተስማማም፡፡

የመሐመድን አዲስ ኃይማኖት ያልተቀበሉት አረቦች ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ተቋም በመመስረት በመሐመድ ነገድ ላይ አድማ መቱ፡፡ ይሄም ደግሞ ምንም ዓይነት ጋብቻ ከነርሱ ጋር ላለመጋባትና የንግድ ልውውጥን አለማድረግን የሚያጠቃልል ነው፡፡

ይሄ ስድብና አደገኛ ሁኔታ መሐመድ በቅርብ ዘመዱም ተደርጎበታል፡፡ በራሱ ላይ ቆሻሻ ደፍቶበታል፡፡ ሶላት በሚያደርግበት ጊዜም የእንስሳ አንጀትም ወርውሮበታል፡፡ ስደቱ እየተጠናከረ ሲሄድ ሰማንያ -ሦስት ሙስሊም ወንዶች ከነቤተሰቦቻቸው የክርስቲያን አገር ወደ ሆነችው ኢትዮጵያ ተሰደዋል፡፡ በዚያም መጠለያ የተሰጣቸው ሲሆን ጥበቃም ተደርጎላቸዋል፡፡

ራስን መጠራጠር

አንድ ወቅት መሐመድ ከቆራይሾች ከደረሰበት ተፅዕኖ አንፃር አሃዳዊ አምላክን ከማምለክ መወላወል ውስጥ ገብቶ ነበር፡፡ መሐመድ አማልክቶቻቸውን የሚያመልክ ከሆነ እነሱም አላህን እንደሚያመልኩ

ጥያቄ አቅርበውለት ነበር፡፡ ነገር ግን በሱረቱ አል-ካፊሩን 109:6 መሰረት “ለናንተ ኃይማኖታችሁ አለላችሁ፤ ለኔም ኃይማኖቴ አለኝ” ሲል ሀሳባቸውን ተቃወመ፡፡ ነገር ግን በአልጠባሪ ዘገባ መሰረት መሐመድ ራሱን ተጠራጥሯል፡፡ የሰይጣን ጥቅሶች በመባል የሚታወቀው አን ነጅም ምዕ 53 ተገልጦለታል፡፡ ይሄም ደግሞ በመካውያን ዘንድ የሚመለከቱት አማልክት ማለትም አል-ላት፣ አል-ዑዛ እና መናት የተሰኙት፡ “ምልጃቸው ተቀባይነት ያለው የተከበሩ ግሃረኒቅ (በራሪዎች) ናቸው” የሚል ነበር፡፡ አረማውያን የነበሩት ቁራይሾች ይሄንን በስሙ ጊዜ እጅግ ተደስተው ከሙስሊሞቹ ጋር ማምለክ ጀመሩ፡፡ እንደዛም ሆኖ ጂብሪል የተባለው መልአክ መሐመድን ገሰጸው፡፡ እናም መሐመድ ያ ጥቅስ እንዲወገድ አደረገ፡፡ በዚህም ምክንያት ቁራይሾቹ የበለጠውኑ ጠላቶች ሆኑበት፡፡

ከዚህም በኋላ መሐመድ ቁርአን 22:52 ላይ የሚገኘው “ከመልአክተኛና ከነቢይም ከአንተ በፊት አንድንም አላክንም ባነበበና (ዝም ባለ) ጊዜ ፡- ሰይጣን በንባቡ ላይ (ማጥመሚያን ቃል) የሚጥል ቢሆን እንጅ፤ ወዲያውም አላህ ሰይጣን የሚጥለውን ያስወግዳል፤ ከዚያም አላህ አንቀጾቹን ያጠናክራል፤ አላህም አዋቂ ጥበበኛ ነው” የሚለው ቃል ተገልጦለት ፡፡ ይሄም ከሱ በፊት የነበሩት ነቢያት ብዙዎችን እንደሳቱ አመላካች ነበር፡፡ እዚህ ጋር የምንመለከተው እንግዲህ መሐመድ አሳፋሪ ሊሆን የሚችለውን ክስተት በመለወጥ ራሱን ከፍ ከፍ ለማድረግ እንደተጠቀመበት ነው፡፡

ውስጡን በጣም የጎዳው እርሱ አጭበርባሪ እንደሆነ የሚቀርበበት ክስ እና ቀልድ በበዛበት ጊዜ መሐመድ ስነ ምግባሩ ጥሩ እንደሆነ እና የተሳሳተ ሰው ሳይሆን ታማኝ ሰው እንደሆነ የሚገልጽ መገለጥን ከአላህ ዘንድ ተቀበለ፡

ሱረቱ አል-ቀለም 68፡1-4 “በብርእ እምላሊሁ በዚያም (መልአኮች) በሚጽፉት፡፡ አንተ በጌታህ ጸጋ የተጎናጸፍክ ስትሆን ዕብድ አይደለህም፡፡ ላንተም (ከጌታህ) የማይቋረጥ ዋጋ በእርግጥ አልለህ፡፡ አንተም በታላቅ ጠባይ ላይ ነህ፡፡” (53፡ 1-3)

“በኮከብ እምላሊሁ በወደቀ (በገባ) ጊዜ ፡፡ ነቢያችሁ (መሐመድ) አልተሳሳተም፤ አልጠመመም ፡፡ ከልብ ወለድም አይናገርም፡፡” (53፡1-3)

እጅግ በዛ ያሉ ትውፊቶች እንደዘገቡት ከሆነ መሐመድ የራሱ ዘር፣ ጎሳ፣ ነገድና ቤተሰብ የበላይ እንደሆነ ያምን ነበር፡፡ እንደዚሁም የማይመስል መደምደምያ እስኪመስል ድረስ ዘሮቹ ከአዳም ዘሮች ሁሉ የተለዩ እርሱም ከተለየ ጎሳ (ሀሺማውያን) የተለየ ሰው እንደሆነ ተናግሯል፡፡ “እኔ በመንፈሴም በዘሬም ከእናንተ የተመረጥኩ ነኝ ስለሆነም ማንም ሰው አረቦችን ቢወድድ እኔን ከወደደ በኋላ በእኔ በኩል እነሱን ይወዳል” ሲል ተናግሯል፡፡

ተቀባይነት ያጣባቸው ተጨማሪ አጋጣሚዎች

ለመሐመድ ነገሮች በመልካም ሁኔታ አልሄዱለትም ነበር፡፡ በአንድ ዓመት ውስጥ ባለቤቱን ከድጃን እና አጎቱን አቡ ጧሊብን በሞት

አጥቷል፡፡ ይሄ ደግሞ ቀላል የማይባል አስደንጋጭ ኩነት ነበር፡፡ የእነሱ እርዳታና ጥበቃ ባይኖር ኖሮ ቁራይሾች የበለጠ በእርሱ ላይ ጠላት ለመሆን ይደፋፈሩ ነበር፡፡

የአረቡ ማኅበረሰብ ግንባር ፈጥሮ የመረዳዳትና የመመካከር መሰረት ነበረው፡፡ የደህንነት ጥበቃ የሚፈለግበት አንዱ መንገድ ያ ሰው ከአንተ የተሻለ ጠንካራ ሆኖ ሲገኝ ነው፡፡ ለመሐመድና ለተከታዮቹ አደገኛ ነገሮች እየጨመሩ ከመምጣታቸው የተነሳ እንደዚሁም በራሱ ጎሳዎች ተቀባይነትን በማጣቱ ከሌሎች ዘንድ ትድግና መፈለግን ምርጫው አድርጎ ነበር፡፡ መሳቂያና መሳለቂያም ሆኖ ነበር፡፡ ከታኢፍም በአመጽ ተባርሮ ነበር፡፡

የቱንም ያህል ሁኔታዎች ለመሐመድ መልካም ባይሆኑም በስተመጨረሻ እርሱን ሊታደጉ የሚችሉ ማኅበረሰቦችን ማግኘት ችሎ ነበር፡፡ እነዚህም ብዙ አይሁዶች በሚኖሩበት በመካ የሚኖሩ አረቦች ናቸው፡፡

አዲስ ተባባሪዎችና ከመካ ሽሽት

በመካ በሚደረገው አመታዊ ትርኢት ላይ ከመዲና የሆኑ በቡድን የተደራጁ ጎብኚዎች ለመሐመድ ያላቸውን ታማኝነትና ታዛዥነት ለመግለጽ ቃል ኪዳን በመግባት እሱ ላስተማረው የአንድ አምላክ መልእክት ለመኖር ተስማምተዋል፡፡

በቃልኪዳኑ የመጀመርያ ጊዜ ለመዋጋት የተደረገ ምንም ዓይነት ራስን መስጠት አልነበረም፡፡ በቀጣዩ ዓመት በነበረ ትርኢት ግን ከመዲና የሆኑ በዛ ያሉ ቡድኖች መሐመድ ለፈለገው ጥበቃ ቃል ኪዳን ገብተዋል፡፡

አንሳር ወይም “ረዳት” በመባል የሚታወቁት የመዲና ሰዎች ሐዋርያቸውን ሙሉ በሙሉ እንዲታዘዙ ይሄንን የማያደርጉት ግን ተገድለው እንዲቀበሩ የሚል ትእዛዝ አስተላልፎ ነበር፡፡

ከዚህ ውሳኔ በኋላ ሙስሊሞች የተረጋጋ የፖለቲካ ክብብ ለመመስረት ወደ መዲና መሰደድ ችለው ነበር፡፡ መሐመድ በመስኮት ሾልኮ ወደ መዲና ለማምለጥ የመጨረሻው ሰው ነበር፡፡ መዲና በደረሱ ጊዜ መሐመድ መልክቱን ያለምንም እንቅፋት እና በሚገባቸው ሁኔታ በማቅረቡ ብዙ አረቦች ወደ እስልምና ተለውጠዋል፡፡ በዚያን ጊዜ መሐመድ የሃምሳ ሁለት ዓመት ጎልማሳ ነበር፡፡

መካ በቆየባቸው ጊዜያቶች መሐመድ በራሱ ቤተሰቦች እና ጎሳዎች ተቀባይነትን ያጣ ሰው ነበር፡፡ ጥቂት ለየት ያሉ የተዋረዱ ድሆች በእርሱ አምነዋል፡፡ ሆኖም አብዛኛዎቹ ተሳልቀውበታል፤ አስፈራርተውታል፤ አዋርደውታል በተቀሩት ሁሉ ጉዳት እንዲደርስበት ተደርጓል፡፡

መሐመድ ለመጀመሪያ ጊዜ በራሱ እርግጠኛ አልነበረም፡፡ በነብያዊ ጥሪው ላይ ፍርሃት ነበረው፡፡ አንድ ወቅት የቁራይሾችን አማልክት የተቀበለ መስሎ ነበር፡፡ ሆኖም ግን በስተመጨረሻ የቱንም ያህል ተቃውሞ ቢኖርበትም መሐመድ ቁርጠኛ በሆነ ሁኔታ በመንቀሳቀስ ራሳቸውን ሙሉ በሙሉ ለርሱ የሰጡ ተከታዮችን ማፍራት ችሎ ነበር፡፡

ተቀባይነትን ማጣት እና የመካ መገለጥ

ሰላማዊ ምስክርነት?

ብዙ ጸሐፍት እንደሚናገሩት መሐመድ በመካየቶቻቸው አስር ዓመታት ሰላማዊ ነበሩ፡፡ ይሄ አባባል በአንድ ጎኑ እውነት ነው፡፡ ነገር ግን በቁርአን የመካ ምዕራፎች ላይ የቱንም ያህል አካላዊ ጉዳት የታዘዘም ባይሆንም እነዚህ ቀደምት መገለጦች የመሐመድን ጎረቤቶች አስፈሪ በሆኑ ንግግሮች በሚቀጥለው ህይወት ለተቃዋሚዎች የተዘጋጀውን አሳቃቂ ቅጣት በመግለጽ ማስፈራራታቸው አልቀረም፡፡

በቁርአን ውስጥ የሚገኙት የመካ ፍርዳዊ ጥቅሶች ዓላማ በቁራይሽ አረቦች ተቃውሞ በተጻራሪ መሐመድን መደገፍ ነበር፡፡ ለምሳሌ ያህል ብንወስድ መሐመድ በሙስሊሞች ላይ የሚስቁ የከፋ ቅጣት እንደሚያገኛቸው ተናግሯል፡፡ በገነት የሚኖሩ ሙስሊም አማኞች በምሾት ውስጥ ሆነው ወይን እየጠጡ ሲደሰቱ ሙስሊም ያልሆኑት ደግሞ በእሳት ውስጥ እየተጠበሱ ሲቃጠሉ ወደ ታች እያዩ ይስቁባቸዋል፡፡ (83:29-36)

ይሄ የፍርድ መልእክት በመካዎች ዘንድ ያለምንም ጥርጥር የግጭት እሳት እንዲቆሰቆስ አድርጓል፡፡ ጣዖታትን የሚያመልኩ ሰዎች የሰሙትን ነገር ሊወዱት አልቻሉም፡፡

አስቀድሞ ማስጠንቀቅ በመካ

መሐመድ የዘላለም ፍርድን ብቻም አልነበረም የሰበከው፡፡ ኢብን ኢስሃቅ እንደዘገበው ከሆነ አስቀድሞ በመካውያን ዘመን መሐመድ ጣዖታውያኑን ለመግደል ሐሳብ እንደነበረው አስቀድሞ ማስጠንቀቂያ

ሰጥቶ ነበር፡፡ “እናንተ ቁራይሾች ትሰሙኛላችሁን? ህይወቴን በእጁ ላይ ባደረገው እናንተን ጭፍጨፋን አመጣባችኋለሁ፡፡”

መሐመድ ወደ መዲና ከመሸሹ በፊት በቡድን የተደራጁ ቁራይሾች ወደ እርሱ መጥተው ፊት ለፊት በመጋፈጥ እርሱን የማይቀበሉትን እንደሚገድል ተናግሯል ሲሉ ከሰሱት “መሐመድን የማትከተሉት ከሆነ ትሰዋላችሁ፡፡ ከሞት ከተነሳችሁም በኋላ በእሳት ባህር ውስጥ ትቃጠላላችሁ” ብለሃል ሲሉ ነበር የከሰሱት “መሐመድም እውነት ነው ብያለው ደግሞም ትክክል ነኝ” ሲል ምላሽ ሰጥቷል፡፡

በሙስሊሞች ላይ በመዲና ከደረሰው ጠንካራ ተቀባይነትን ማጣት የተነሳ መለኮታዊ ምሪትን በማግኘት በጠላቶቻቸው ላይ ጦርነትን ለማወጅ ተገደው ነበር፡፡

አሸናፊዎችና ተሸናፊዎች

ስኬትን፣ ማሸነፍንና መሸነፍን የሚያሳይ ቋንቋን አስመልክቶ ኢስላማዊው ፅንሰ ሐሳብ በመጀመርያ የተገለጸው መሐመድ በመካ በቆየባቸው አስራ ሦስት ዓመታት አጋማሽ ላይ እንደነበር በቁርአን ቁጥሮች ላይ እንደ ጭብጥ ሆኖ ቀርቧል፡፡ በእነዚህ ጊዜያቶች በሙሴና በግብፃውያን ጣዖታት ማካከል የተደረገውን ግጭት በአሸናፊና በተሸናፊ መካከል እንደነበር በተደጋጋሚ ለማጣቀሻነት ተጠቅሞበታል፡፡

(20፡64፤ 69፤ 26፡40-44፤ 29፡39)

በመጨረሻዎቹ የመካ ጊዜያት መሐመድ ስኬትን አስመልክቶ የተጠቀመባቸው ቃላቶች በእርሱና በተቀናቃኞቹ መካከል የነበረውን ትግል የሚያሳዩ ነበሩ፡፡ በአስረኛው ሱራ ወደ መዲና የተደረገው ስደት ከመጀመሩ በፊት መሐመድ የአላህን መገለጥ የማይቀበሉትን ተሸናፊዎች ናቸው ሲል አውጇል፡፡ (10:95)

የመሐመድ ‘ፊትና’ንጽረተ ዓለም

መከራ፣ ስደት፣ ፈተናን የሚያመለክተው ፊትና የተሰኘው የአረብኛ ቃል መሐመድ ወደ ወታደራዊ መሪነት ቀስ በቀስ እንዴት እንደተሸጋገረ ለማወቅ በጣም ወሳኝ ነው፡፡ ስርወ ቃሉ የመጣው “ከሆነ ነገር መመለስ፣ መፈተን፣ ማግለል፣ ለችግር መዳረግ” የሚሉ ትርጉሞች ካሉት ፋታና ከሚል ቃል ነው፡፡ መሰረታዊ ትርጓሜውም ብረትን በእሳት ውስጥ በማሳለፍ ብረትነቱን ማረጋገጥ የሚለውን ሊወክል ይችላል፡፡ ፊትና ፈተና ወይም መከራን በአዎንታዊና በአሉታዊ መልኩ የሚያሳይ ነው፡፡ ይህም ስቃይንም የሚያጠቃልል ነው፡፡

ፊትና የቀደሙት የሙስሊም ማኅበረሰብ አባላት ሙስሊም ካልሆኑት ጋር በሚኖራቸው ግንኙነት ቁልፍ የሆነ የስነ መለኮት ፅንሰ ሐሳብ ሆኖ ነበር፡፡ መሐመድ ቁራይሾች ፊትናን ማለትም፤ ስድብን፣ ስም ማጥፋትን፣ ስቃይን፣ ማግለልን፣ የኢኮኖሚ ተፅዕኖ ማድረግን እና ሌሎች ተፅዕኖዎችን በመጠቀም ከእስልምና ለመሸሽ ሞክረዋል፤ ሌሎችንም ከእስልምና አደናቅፈዋል የሚል ክስ አቅርቦባቸው ነበር፡፡ መዋጋትን አስመልክቶ በመጀመርያ የተገለጠው ቁጥር ግልጽ

እንደሚያደርገው የመዋጋትና መግደል አጠቃላይ ዓላማው ፊትናን ለማስወገድ ነው፡፡

እነዚህንም የሚጋደሉዋችሁን (ከሐዲዎች) በአላህ መንገድ ተጋደሉ፤ ወሰንንም አትለፉ፤ አላህ ወሰን አላፈዎችን አይወድምና፡፡

ባገኛችኋቸውም ስፍራ ሁሉ ግደሉዋቸው፤ ከአወጧችሁም ስፍራ አውጥቸው፤ መከራም ከመግደል ይበልጥ የበረታች ናት፤ በተከበረው መስጊድም ዘንድ በርሱ ውስጥ እስከሚጋደሉዋችሁ ድረስ አትጋደሉዋቸው፤ ቢጋደሉዋችሁም ግደሉዋቸው፤ የከሀዲዎች ቅጣት እንደዚህ ነው፡፡ ቢከለክሉም አላህ መሀሪ አዛኝ ነው፡፡

ሁከት እስከማይገኝና ኃይማኖት ለአላህ ብቻ እስከሚሆን ድረስ ተጋደሉዋቸው፤ ቢከለክሉም ወሰንን ማለፍ በበዳዮች ላይ እንጂ የለም (ወሰን አትለፉባቸው)፡፡ (2:190-193)

የሙስሊሞች ፊትና “መከራም ከመግደል ይበልጥ የበረታች ናት” ተብሎ መነገሩ አስፈላጊ ነጥብ ነው፡፡ በተቀደሰው ወር (የአረብ ጎሳ ልማድ ውጊያን በሚከለክልበት ወር) በመካከል ነጋዴዎች ላይ ጥቃት ከተፈጸመ በኋላ ተመሳሳይ የሆነ ቃል ተገልጧል (2:217)፡፡ የከሃዲዎችን ደም ማፍሰስ ሙስሊም ከኃይማኖቱ እንዲያፈነግጥ ከማድረግ ያነሰ ነገር መሆኑ ተመልክቷል፡፡

በዚህ ጥቅስ ውስጥ ያለ ሌላኛው ወሳኝ ነገር “ምንም ዓይነት ፊትና እስከማይኖር ድረስ ተዋጓቸው” የሚለው ነው፡፡ ይህም በመዲና በሁለኛተው ዓመት ላይ ከበድር ጦርነት በኋላ ተደግሟል (8:39)፡፡

እነዚህ ሁለት ሁለት ጊዜ የተገለጡት የፊትና ሐረጎች ሰዎች ወደ እስልምና እንዳይገቡ የሚከለክል ምንም ዓይነት እንቅፋት ባለበት ጊዜ ወይም ደግሞ ሙስሊሞች እምነታቸውን እንዲክዱ የሚያደርግ ነገር በተፈጠረበት ጊዜ ላይ ጂሃድ የተፈቀደ መሆኑን ያመለክታሉ፡፡ ሰዎችን መዋጋት እና መግደል ምናልባት የትኛውንም ያህል አሳዛኝ ቢሆንም እስልምናን መናቅ ወይም እንቅፋት መሆን ከዚያ ይከፋል፡፡

አብዛኞቹ ሙስሊም ምሑራን ፊትና የአለማመንን መኖር ጭምር ያጠቃልላል ስለሚሉ ይህ ሐረግ “አለማመን ከመግደል ይከፋል” ተብሎ ሊተረጎም ይችላል፡፡

በንደዚህ ዓይነት መንገድ የምንረዳው ከሆነ እንግዲህ “ፊትና ከመግደል ይከፋል” የሚለው ሐረግ ሙስሊሞችን ቢተናኮሉም ባይተናኮሉም የመሐመድን መልዕክት የተቃወሙ ከሃዲዎችን ሁሉ ለመግደል ዋስትና ይሰጣል ማለት ነው፡፡ የታላቁን ሀተታ ሰጪ የኢብን ከቲርን ንግግር ለመጠቀም ያህል ለከሃዲዎች “አለማመንን መፈጸም” ከነርሱ መገደል ይልቅ የባሰ ክፋት ነው፡፡ ይህ አለማመንን በማስወገድ እስልምናን በተቀሩት አካባቢዎች ላይ የበላይ ለማድረግ ጦርነትን መጠቀምን ያጸድቃል (2:193፣ 8:39)፡፡

ሙስሊም ላልሆኑት ያለው እንደምታ

ሙስሊም ያልሆኑትን አለመቀበል የሚለው ኢስላማዊ ህግ የመነጨው ከመሐመድ ስሜታዊ ንጽረተ ዓለም እና ተቀባይነት ማጣትን አስመልክቶ ካለው ምላሽ ነው፡፡ በመጀመርያ መሐመድ ጠላትነቱ

ከራሱ ጎሳ የሆኑ ጣዖታት አምላኪ አረቦች እንደሆኑ ትኩረት አድርጎ ነበር፡፡ እነዚህ ጣዖታውያን የሆኑ አረቦች በእስልምና አስተምህሮ ላይ ከነበራቸው መጥፎ አመለካከት የተነሳ ተገቢውን ምላሽ መስጠት እንደሚያስፈልግ መሐመድ ያምን ነበር፡፡ መሐመድ የመጽሐፉ ሰዎች ከሚላቸውም ተመሳሳይ ውግዘት ደርሶበት ነበር፡፡ እስልምናን እንደመቃወማቸው መጠን እንዲጨቁኑ እና እንደ የበታች እንዲቆጠሩ ወንጀለኞች ናቸው የሚል ታርጋ ተለጥፎባቸዋል፡፡

በሌሎች የመወገዝ ተቃውሞዎች

የመሐመድን የነብያዊነት ታሪክ በምንመለከትበት ጊዜ ተቀባይነት ስለማጣት የተሰጡ የተለያዩ ደረጃ ያላቸውን ምላሾች ማጤን እንችላለን፡፡ በመጀመርያዎቹ ጊዜያቶች እንደምንመለከተው ከነበረበት ጠንካራ ውግዘት የተነሳ ራሱን የማጥፋት አስተሳሰብ፤ አጋንንት እንደተቆጣጠረው አድርጎ መፍራትና ተስፋ የመቁረጥ ሁኔታ ነበር፡፡

ተቀባይነት የማጣትን ፍርሃት ለማሸነፍ ራስን የማፅደቅ ምላሾችም ነበሩ፡፡ እነዚህም የሚያጠቃልሉት አላህ ጠላቶቹን በሲኦል ይቀጣል የሚለውን ጨምሮ አንዳንድ አሳፋሪ አጋጣሚዎችን ለመሸፈን ሁሉም ነብያቶች አንድ ወቅት በሰይጣን ተቃለዋል የሚለውን የሚመስሉ ነገሮችን መናገር፤ የመሐመድን መገለጦች የተከተሉ ሰዎች በዚህም ሆነ በወዲያኛው ዓለም አሸናፊዎች እንደሚሆኑ አላህ መናገሩን የሚገልጹ ጥቅሶችን መናገር የመሳሰሉ ነገሮች ይጠቀሳሉ፡፡

በመጨረሻም የጠብአጫሪነት ምላሾች እየጎሉ መጡ፡፡ የዚህም ውጤት ሙስሊም ያልሆኑ ሰዎችን በመዋጋት እና በማሸነፍ ፊትናን ለማስወገድ ለሚያስችለው የጂኖድ አስተምህሮ መፈጠር ምክንያት ሆነ፡፡

ተገቢ ቅጣት

የመሐመድ በመዲና ያለው ወታደራዊ ጥንካሬ እያደገ ሲሄድ ድል እየተቀዳጀ መሄድ ጀመረ፡፡ ድል ያደረጋቸውን ጠላቶችን የሚይዝበት መንገድ ለመዋጋት ስላነሳሳው ጉዳይ የሚለው ነገር አለው፡፡ ለዚህ ጥሩ ማስረጃ የሚሆነው ቀደም ሲል በመሐመድ ላይ የግመል ፋንድያ እና አንጀት ስለወረወረበት ኡቅባ ስለተባለው ሰው የሚነገረው ነው፡፡ ኡቅባ በድር በሚባል ጦርነት ተማርኮ መሐመድን እንዲህ ሲል ተማፀነው “መሐመድ ሆይ ልጆቼን ማን ይጠብቃቸዋል?” መሐመድም “ሲኦል” ካለ በኋላ ገደለው፡፡ ከበድር ጦርነት በኋላ የተገደሉ መካውያን አስከሬን በጉድጓድ ውስጥ ተጥሎ ነበር፡፡ መሐመድም የመካ ሚቾች ላይ ለመሳለቅ በእኩለ ሌሊት ወደ ጉድጓዱ ሄዶ ነበር፡፡

እንደዚህ ዓይነቱ ሁኔታ የሚያሳየው መሐመድ እርሱን ያወገዙትን ሁሉ ተገቢውን ቅጣት በመስጠት የሚበቀል መሆኑን ነው፡፡ ይሄንን ደግሞ እስከ ህይወቱ ፍፃሜ ድረስ ሲያደርገው ኖሯል፡፡

የመካ ድል መደረግ

መሐመድን የተቃወሙ ሁሉ ሁልጊዜ ስማቸው በሚገደሉት ሰዎች ተርታ መመደቡ የታወቀ ነበር፡፡ መሐመድ መካን ድል ባደረገ ጊዜ ሰዎችን መግደል ማበረታታት እንዲቆም አድርጎ ነበር፡፡ እንደዛም ሆኖ እንዲገደሉ ትእዛዝ የወጣባቸው ሰዎች ነበሩ፡፡ ሦስቱ ወደ ኋላ የተመለሱ ሲሆን ከነዚህም ውስጥ ሁለቱ መሐመድን በመካ የተሳደቡ ነበሩ፡፡ ከሦስቱ አንዱ ሴት ነበረች፡፡ ሌሎች ሁለት ሴቶች ደግሞ ስለ መሐመድ ምጸታዊ ግጥምን በመግጠማቸው ምክንያት ነበር፡፡

በመካ የተገዳዮች ስም ዝርዝር መኖሩ የሚያመለክተው መሐመድን የሚቃወሙ ሰዎች የነበሩ መሆናቸውን ነው፡፡ የመሐመድን አስተምህሮ በመቃወማቸው ምክንያት ለስቃይ የተዳረጉ አርአያ የሚሆኑ ሰዎች ነበሩ፡፡ እነዚህ ሰዎች ደግሞ እስልምናን ጥሎ መውጣት እንደሚቻል ያሳዩ ሰዎች ነበሩ፡፡ መሐመድን የተሳደቡም ሆነ በእርሱ የተሳለቁ አደገኛ ሁኔታ ያጋጥማቸው ነበር፡፡ ምክንያቱም የሌሎችን እምነት የመሸርሸር አቅም ስለነበራቸው ነው፡፡

የሁዳይቢያህ ስምምነት

መካ ድል ከመደረጉ በፊት ወደ መካ እንደሚጓዝ ራዕይ አይቶ ነበር፡፡ በወቅቱ ይሄ ሊሆን የሚችል አልነበረም፡፡ ምክንያቱም ሙስሊሞች ከመካውያን ጋር ጦርነት ለመግጠም በዝግጅት ላይ የነበሩበት ወቅት ነበርና፡፡ ራዕዩን ካየ በኋላ መሐመድ ጉዞ ሊያደርግ የሚችልበትን ስምምነት ተደራደረ፡፡ የስምምነቱን ውል ያደረጉት ደግሞ ለአስር ዓመት ነበር፡፡ ከስምምነቶቹ መካከል አንደኛው መሐመድ ያለመካውያን ጠባቂዎች ፈቃድ በማንኛውም ጊዜ ከእርሱ ጋር ካሉት ጋር

ወደ መካ መጓዝ እንደሚችል የሚያሳይ ነበር፡፡ ይሄ ደግሞ የሚያጠቃልለው በዚያን ጊዜ ባርያዎች ተብለው የሚጠሩትንና ሴቶችንም ነው፡፡ ስምምነቱ ሁለቱም ወገኖች በነፃነት መጓዝ የሚችሉበትን ሁኔታ ያገናዘበ ነበር፡፡

አስገራሚው ነገር መሐመድ የገባውን የስምምነት ውል መጠበቅ አለመቻሉ ነው፡፡ ለዚህም ደግሞ ምክንያቱ ሰዎች ከመካ ወደ እርሱ ሲመጡ ባርያ በማድረግ ሴቶቹንም ሚስቶቹ በማድረግ በተጨማሪም የአላህ ስልጣን ነው በማለት ስደተኞቹን ለመልቀቅ ፈቃደኛ አለመሆኑ ነበር፡፡ የመጀመርያው ጉዳይ ወንድሟ ሊመልሳት የመጣ ኡም ኩልትም የተባለች ሴት ጉዳይ ነበር፡፡ ነገር ግን ኢብን ኢስሃቅ እንዳስቀመጠው “አላህ ከልክሏል” በማለት መሐመድ ሀሳቡን ተቃውሟል፡፡

ሱራ 60 ለሙስሊሞች የሚመክረው ነገር ቢኖር ሙስሊም ያልሆኑ ሰዎችን ወዳጅ አድርገው እንዳይወስዱ ነው፡፡ እያንዳንዱ ሙስሊም መካውያንን በምስጢር ቢወዳጅ ክህደት እንደተደረገ ይቆጠር ነበር፡፡ ሙስሊም ያልሆኑት በማንኛው ምክንያት ሙስሊሞችን ከእምነታቸው እንዲያፈገፍጉ ምክንያት ናቸው ተብሎ ይታመን ነበር፡፡ ሱራ 60 እንዲህ ከሚለው የሁዳይቢያህ ስምምነት ጋር ይጋጫል፡ “እርስበርሳችን ምንም ዓይነት ጠላትነት አናሳይም፡፡ በምስጢር የምናደርገው የተለየ ነገርም አይኖረንም፡፡” ይሁንና ሙስሊሞቹ በመካውያን ላይ ጥቃትን ከፍተው ድል ካደረጉ በኋላ ስምምነቱን ያፈረሱት ቁራይሾች እንደነበሩ ማስረጃ ሆኖ ቀርቦ ነበር፡፡ ከዚህ በኋላ ከጣዖታት አምላኪዎች ጋር ምንም ዓይነት ስምምነት እንዳይደረግ አላህ አወጀ፡፡

9: 3-5 “አላህ ከአጋሪዎቹ ንጹህ ነው...” “አጋሪዎቹን በአገኛችሁባቸው ስፍራ ግደሉዋቸው”

እንደዚህ ዓይነት ክስተቶች የሚያመለክቱት መሐመድ የማያምኑትን ሰዎች ሙስሊሞች ከእምነታቸው እንዲያፈነግጡ ከሚያደርጉት ወገን በመፈረጅ እነርሱ እስልምናን እስካለታቸው ድረስ ከነርሱ ጋር ጤናማ የሆነ ግንኙነት እንዳይኖር ማድረጉን ነው፡፡

አይሁዶችን መታገል

በመዲናና በቃይባር ከሚኖሩ አይሁዶች ጋር መሐመድ የነበረውን ግንኙነት በተመለከተ “የመጽሐፉ ሰዎች”ን ገና ከመሰረቱ አስገድዶ ቃል ኪዳን የማስገባት ውልን ግንዛቤ ውስጥ ያስገባ ነበር፡፡

አይሁዶችን በተመለከተ መሐመድ በመጀመርያ የነበረው አመለካከት

በመካው ዘመን ከነበሩ ከአይሁዶች ጋር መሐመድ የነበረውን ግንኙነት በተመለከተ በብዙ አይሁዳዊ ነብያት መስመር ውስጥ በመግባት እርሱም ነብይ እንደሆነ ይናገር ነበር፡፡ በመካ እና በመጀመርያው ወር በመዲና የተገለጠውን ሱራ በምንመለከትበት ጊዜ በአንፃራዊነት ስለ አይሁዶች በጥቂቱ የተገለፁ ማጣቀሻዎች ነበሩ፡፡ ቁርአን በመካ ይኖሩ የነበሩትን አይሁዶች በመጥቀስ በሚናገርበት ጊዜ አንዳንዶቹ እስልምናን

ያልተቀበሉ ሲሆኑ አንዳንዶቹ ደግሞ የመሐመድን መልዕክት እንደ በረከት አድርገው የተቀበሉትን ያመለክታል፡፡ (98: 1-8)

መሐመድ በመካ በነበረው ቆይታ ከአንዳንድ ክርስቲያኖች ጋር ግንኙነት ለመፍጠር ሞክሮ ነበር ግንኙነቱም አበረታች ነበር፡፡ ክርስቲያን የነበረው የከድጃ የአጎት ልጅ ዋራቃ መሐመድን እንደ ነብይ ተቀብሎት ነበር፡፡ እንደዚሁም በመካ የሚኖሩ የአቢሲኒያ ክርስቲያኖች ከእርሱ ጋር የመገናኘት እድል ስለገጠማቸው በእርሱ አምነው ነበር፡፡ ምናልባትም አይሁዶች የመሐመድን ማንነት በመለየት “ከአላህ የተላከ ግልፅ ምልክት” አድርገው እንደሚቀበሉትና ለመልዕክቱ አዎንታዊ ምላሽ እንደሚኖራቸው ተስፋ አድርጎ ነበር፡፡ ሱራ 98ን በምንመለከትበት ጊዜ መሐመድ አስተምህሮቱ ከአይሁዶች ጋር ተመሳሳይ እንደሆነ ተናግሯል፡፡ ይሄ ደግሞ ጸሎት መጸለይና ለድሆች መስጠትን ያካትታል (98:5)፡፡ በአይሁዶች ልማድ እንደሚደረገው በጸሎት ጊዜ በሶርያ አቅጣጫ ወዳለችው ወደ ኢየሩሳሌም እንዲዞሩ ተከታዮቹን አዟቸዋል፡፡ ኢስላማዊ ትውፊቶች እንደመዘገቡት ከሆነ መሐመድ መዲና ሲደርስ ከአይሁዳውያን ጋር ቃልኪዳን ተገባብቶ ነበር፡፡ ቃል ኪዳኑም አይሁዶችም ሆኑ ሙስሊሞች የራሳቸው ኃይማኖት ያላቸው ሲሆን አይሁዶች ለሙስሊሞች ታማኝነትን እንዲያሳዩ ትእዛዝ የታዘዘበት ነበር፡፡

በመዲና የደረሰ ተቃውሞ

በመዲና ለሚኖሩ የአይሁድ ማኅበረሰብ አባላት መሐመድ መልዕክቱን ማድረስ በጀመረ ጊዜ በፍጹም ያልጠበቀው ተቃውሞ ገጥሞት ነበር፡፡

ኢስላማዊ ትውፊቶች እንደሚናገሩት ከሆነ ተቃውሞው የቅናት ባህሪ አለው ይላሉ፡፡ አንዳንዶቹ የመሐመድ መገለጦች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማጠቀሻዎች አሉት፡፡ የአይሁድ መምህራን እነዚህን ጽሑፎች ስለመቃወማቸው ምንም ጥርጥር የለም፡፡ ከመሐመድ አተረጓጎም ጋር እንደሚቃረኑም ሳያመለክቱ አልቀረም፡፡ የሙስሊሞች ነብይ የሆነው (መሐመድ) የአይሁድ መምህራንን ጥያቄ ችግር ፈጣሪ እንደሆኑና ቁርአን ከሰማይ የወረደዉ ወደ እርሱ እንደሆነ ምላሽ ሰጥቷል፡፡ በተደጋጋሚ መሐመድን ጥያቄ በመጠየቅ ሰዎች በሚገዳደሩት ጊዜ ሁኔታውን የሚጠቀምበት ሰዎች እርሱን እንዲቀበሉ በማድረግ ነው ለዚህም እማኝ የሚያደርገው ቁርአንን ነው፡፡

የመሐመድ ቀለል ያለው ስልት ምንድን ነበር? ካልን አይሁዶች አታላዮች መሆናቸውን ማረጋገጥ ነበር፡፡ ለዚህም ደግሞ ተስማሚ የሆነ ጥቅስን ከቁርአን ይጠቅስ ነበር፡፡ 936:76፤ 2:77)

ከአላህ ዘንድ የመጣው ሌላው ምላሽ ደግሞ አይሁዳውያን ሆን ብለውና አስበውበት ቅዱሳት መጽሐፍቶቻቸውን ውሸት እንዲቀላቀልባቸው አድርገዋል የሚል ነው፡፡ (2:75)

በአይሁዳውያን መምህራንና በመሐመድ መሀከል የተደረገው ውይይት በኢስላማዊ ትውፊቶች ተተርጉሟል፡፡ ይሄም ደግሞ እንደ እውነተኛ ንግግር አልያም ለመሐመድ እሳቤ ምክንያታዊ ምላሾች እንደተሰጠ ተቆጥሮ ሳይሆን እንደ ፊትና (እስልምናንና የሙስሊሞችን እምነት እንደማጥፋት ተቆጥሮ) ነው፡፡

የተቃዋሚዎች ጥላቻን የተሞላ ስነመለኮት

መሐመድ ከአይሁዶች ጋር የተለዋወጣቸው አደናቃፊ ንግግሮች የሚያመለክቱት ለአይሁዶች የነበረው ጥላቻ ምን ያህል እያደገ የመጣ እንደነበር ነው፡፡ ከላይ በተገለጹት ጥቅሶች ለመግለጽ እንደተሞከረው አንዳንድ አይሁዶች እስልምናን በመቀበላቸው ምክንያት ቁርአን እስልምናን ከተቀበሉት ከጥቂቶቹ በስተቀር ሁሉም አይሁዶች የተረገሙ እንደሆኑ አውጇል፡፡ (4: 46)

ቁርአን እንደሚለው ከሆነ ባለፉት ጊዜያት አንዳንድ አይሁዶች በኃጢአታቸው ምክንያት ወደ ዝንጆሮነትና አሳማኝነት ተቀይረዋል (7: 166)፡፡ አላህ እንደዚሁ የነበሩት ገዳዮች ብሏቸዋል (7:166፤ 5:60፤ 2:56)፡፡

አላህ ቃል ኪዳንን ከሰበሩ ከአይሁዳውያን ጋር የነበረውን የባለቤትነት ግንኙነት አንስቷል (5:70)፡፡ ይሄም የሆነበት ምክንያት ልባቸውን ስላደነደኑ ነው፡፡ ሙስሊሞች ሁሉጊዜ (ከጥቂቶች በስተቀር) ከሀዲዎች እንደሆኑ ያምናሉ፡፡ ቃል ኪዳናቸውን ስላፈረሱ አሁዶች ከላሪዎች ተብለዋል (2: 27)፡፡

ወደ መዲና ከመምጣቱ በፊት የመሐመድ መገለጥ እንዳመለከተው አይሁዳዊነት ጠቀሜታ ነበረው (2:62) ነገር ግን ይህ በ3:85 ላይ ባለው ሀሳብ ተሸሯል፡፡ መሐመድ ወደ መዲና የመጣበት ምክንያት የአይሁዶችን ስህተት ለማረም መልዕክተኛ ሆኖ ነው (5:115)፡፡

በሱራ 5:115 መሰረት መሐመድ እንደደመደመው የተላከበት ቀዳማይ ዓላማ አይሁዳዊነትን ለመሻር፣ እስልምናን የመጨረሻው ኃይማኖት ለማድረግና ቁርአንን የመጨረሻው መገለጥ ሆኖ እንዲቀርም ጭምር ነው፡፡ ይሄንን መገለጥ የሚቃወሙ ሁሉ ከሳሪዎች ናቸው፡፡ ይሄ ደግሞ ለአይሁዳውያኖችም ሆነ ለክርስቲያኖች መቼም ቢሆን የጥንት ኃይማኖታቸውን እንከተል ቢሉ ተቀባይነትን የሚያገኝ አይደለም፡፡ ለመሐመድ እውቅና በመስጠት እስልምናን መቀበል የግድ ነው፡፡

ወደ ብጥብጥ የተሻገረ ተቀባይነትን ማጣት

በመዲና አይሁዶችን ለማስፈራራት ብሎም ለማጥፋት መሐመድ ዘመቻ አዘጋጀ፡፡ በበድር በሚኖሩ ጣዖት አምላኪዎች ላይ በተቀዳጀው ድል ስለተደፋፈረ ቀይኑቃ በሚባል ቦታ ላይ ወደሚኖሩ የአይሁድ ጎሳዎች ዘንድ በመሄድ በአላህ የበቀል ቁጣ አስፈራራቸው፡፡ ከዚያም ሰብብ ፈልጎ የቀይኑቃን አይሁዶች በመክበብ ከመዲና አባረራቸው፡፡

በመቀጠልም መሐመድ አይሁዶችን አደጋ ውስጥ የሚጥልና እንዲገደሉ የሚያደርግ ዓላማን ሰንቆ ተነሳ፡፡ ለተከታዮቹም “በኃይላችሁ ስር የወደቀን ማንኛውንም አይሁዳዊ ግደሉ” ሲል ትእዛዝን አስተላለፈ፡፡ “ለአይሁዶቹም እስልምናን ተቀበሉ ደህንነትም ይሆንላችኋል” ሲል አወጀ፡፡

በመሐመድ የመረዳት ዕውቀት ውስጥም ታላቅ የአቅጣጫ ለውጥ ተደረገ፡፡ ሙስሊም ያልሆኑት መኖር የሚችሉትና ንብረታቸው ሊጠበቅ የሚችለው እስልምናና ሙስሊሞችን መርዳት ከቻሉና

ሲያከብሯቸው ብቻ እንደሆነም ደነገገ፡፡ ከዚህ ውጭ ያለው ግን ፈትና ስለሆነ የሀሰት እነርሱን ለመዋጋት የመነሻ ሰብብ ሆኗል፡፡

ሙሐመድ ከአይሁዶች ጋር የነበረውን ጉዳይ ገና አልጨረሰም፡፡ በኑናዲር የተባሉት ጎሳዎች በርሱ ትኩረት ውስጥ ለመግባት ቀጣዮቹ ነበሩ፡፡ ሁሉም የናዲር ጎሳ አባላት ቃል ኪዳናቸውን በማፍረስ ተከሰው ጥቃት ደረሰባቸው፡፡ ከረጅም ጊዜ ከበባ በኋላ ንብረታቸውን ለሙስሊሞች እንደ ምርኮ በመተው ከመዲና ተባረሩ፡፡

ከዚህ በኋላ ሙሐመድ በስተ መጨረሻ የቀረውን የአይሁዶች ጎሳ ቁራይዛዎችን ከበበ፡፡ ከመልአኩ ጅብሪል የመጣ ትእዛዝን መሰረት ባደረገ መልኩ መሆኑ ነው፡፡ አይሁዳውያንም ያለምንም ምክንያት እጃቸውን እንደሰጡ ወንዶቻቸውን መዲና በሚገኘው የገበያ ስፍራ አንገታቸው እንዲቀላ ተደረገ፡፡ እነዚህም ከስድስት መቶ እስከ ዘጠኝ መቶ እንደሚደርሱ ይገመታል፡፡ ሴቶችንና ልጆችንም ለሙስሊሞቹ ባርያዎች እንዲሆኑ ተደረገ፡፡

ሙሐመድ በአረብ ምድር ከሚኖሩ አይሁዶች ጋር ያለውን ነገር ሁሉ አልጨረሰም ነበር፡፡ በመዲና የሚኖሩትን ካጠፋ በኋላ ቃይባር ላይ ከፍተኛ ጉዳት አደረሰ፡፡ የቃይባር ዘመቻ የተጀመረው ምላሽን በሚጠይቁ ሁለት ምርጫዎችን ነበር፡፡ እነርሱም ወደ እስልምና መለወጥ አልያም መሞት የሚሉ ነበሩ፡፡ እንደዛም ሆኖ ሙስሊሞች በቃይባር አይሁዶችን ባሸነፉ ጊዜ ሦስተኛ ምርጫ እንደ መደራደርያ ሆኖ ገባ፡፡ ከሚሆነው ነገር የተነሳ እጅ በመስጠት በቃይባር የሚኖሩ አይሁዳውያን የመጀመርያዎቹ የዲህሚ ህግ ተገዢዎች ሆኑ፡፡

መሐመድ ከአይሁዶች ጋር የነበረውን ግንኙነት አስመልክቶ ለማቅረብ የተሞከረውን ሀሳብ እዚህ ላይ ብንቋጨው የተሻለ ነው፡፡ አንድ ልንገነዘበው የሚገባ ነገር ቢኖር ቁርአን አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን “የመጽሐፉ ሰዎች” በማለት በአንድ ጎራ ይመድባቸዋል፡፡ የመሐመድ ህይወትና ቁርአን ለክርስቲያኖች እና ለአይሁዶች እንደ “የመጽሐፉ ሰዎች” የሰጡት ቦታ በየዘመናቱ የሚኖሩ አሁዶች እና ክርስቲያኖች ለሚታዩበት መንገድ እንደ ሞዴል ሆኖ እንደሚያገለግል ግልጽ ነው፡፡

“ተጠቂዎች ነን”

የመሐመድ መርሐ ግብር እንደ ዋና ነገር አፅንዖት በመስጠት ይናገር የነበረው የሙስሊሞችን ተጠቂዎች መሆን ነበር፡፡ የስነመለኮታዊ አቋምን በቀጣይነት ለማስቀጠል ድል ማድረግ ማለት ነፃ መውጣት እንደ ማለት ይቆጠርም ነበር፡፡ በሙስሊሞች ላይ ይደረግ የነበረው “መጠነ ሰፊ ቅጣት” ጠላቶቻቸው የህሊና ቅጣት እንዲደርስባቸው ያደረገም ነበር፡፡ እንደ መለኮታዊ ድንጋጌ ከሆነ የሙስሊሞች ስቃይ “ከመገደል ይልቅ የከፋ” ስለሆነ እያንዳንዱ ሙስሊም ከጠላቶቹ ለሚሰነዘርባቸው ጥቃት ምንም ዓይነት የከፋ ምላሽ መስጠት እንደ ግዴታ ይቆጠራል፡፡ ሙስሊሞች ተጠቂዎች በሆኑ መጠን የእምነት አቅጣጫው ገፅታ የሚያመላክተው የእስልምናን አስተምህሮ አስፈላጊነት ነው፡፡

በቁርአን እና በመሐመድ ሱና ላይ የተመሰረተው ይህ ስነ መለኮታዊ አስተሳሰብ ነው ብዙ ጊዜ ሙስሊሞች የነርሱ ተጠቂነት እነርሱ ካጠቁቸው ሰዎች ጉዳት ይልቅ እጅግ የከፋ መሆኑን ደጋግመው

እንዲናገሩ የሚያደርጋቸው፡፡ እንዲህ ዓይነቱ አስተሳሰብ የአልጄርያ የኃይማኖታዊ ፖለቲካ ፕሮፌሰር በሆኑት በፕሮፌሰር አህመድ ቢን መሐመድ ተንጸባርቋል፡፡ ከዶክተር ዋፋ ሱልጣን ጋር በአልጀዚራ ቲቪ ላይ በተደረገ ክርክር በዶክተር ዋፋ ንግግር በመቆጣት እንዲህ ብሎ ጮኸ፡

ተጠቂዎቹ እኛ ነን! ... በኛ (በሙስሊሞች) መካከል በሚሊዮኖች የሚቆጠሩ ንጹህ ሰዎች አሉ ነገር ግን በናንተ መካከል ያሉት በአስራዎች፣ በመቶዎች ወይም በሺዎች ቢቆጠሩ ነው፡፡

ይህ የመጨቆን አስተሳሰብ እስከዚህ ዘመን ድረስ በብዙ የሙስሊም ማህበረሰቦች መካከል እንደ ወረርሺኝ በመሰራጨት ለራሳቸው ስራ ኃላፊነት የመውሰድ አቅማቸውን አዳክሞታል፡፡

ሌሎችን የሚያወግዘው መሐመድ

የመሐመድን ሌሎችን ያለመቀበል ታሪክ ቅኝት እዚህ ላይ መጠቅለሉ የተሻለ ይሆናል፡፡ ሌሎቹን በመግፋቱና ተበቃይነቱ በጠላቶቹ ላይ ስኬትን እንዲቀዳጅ አድርጎታል፡፡

እንደተመለከትነው የሙስሊሞች ነቢይ በተለያዩ ደረጃዎች ላይ ተቀባይነት ማጣትን አስተናግዷል፡፡ በቤተሰቡ መካከል፣ በመካከከበረው ከራሱ ማህበረሰብ እና በመዲና ከነበሩት አይሁዶች ዘንድ ተቃውሞ ገጥሞታል፡፡ ምላሹን በምንመለከትበት ጊዜ መሐመድ ራሱን የመቀበል ችግር ነበረበት፡፡ በመቀጠልም ለራሱ እውቅና መስጠት ውስጥ ገባ፡፡ ከዚያም ወደ ጸብ አጫሪነት ተሸጋገረ፡፡ ያለ ወላጅ ያደገው

መሐመድ ወላጅ አልባ ልጆችን አበዛ፡፡ አጋንንቶች እንዳደሩበት በማሰብ እራሱን ከመጠራጠሩ የተነሳ ህይወቱን የማጥፋት ሙከራ ያደርግ የነበረው ሰው ሌሎችን የማይቀበል እና የራሱን እምነት በሌሎች ላይ በኃይል በመጫን የሌሎችን ኃማኖት ለማጥፋት በወታደራዊ ኃይል የሚጠቀም ቀንደኛ ሰው ሆነ፡፡ በመሐመድ ስሜታዊ ንፅረተዓለም ሙስሊም ያልሆኑትን ማሸነፍና ማዋረድ ተከታዮቹን “ይፈውሳቸዋል” ብሎ ያምን ነበር፡፡ ይህ ፈውስ “የኢስላማዊ ሰላም” የሚመጣውና አሸናፊ መሆን የሚቻለው በጦርነት ነው፡፡ ይሄ እውነት ደግሞ በቁርአን ውስጥ ተረጋግጧል፡፡ (9:14-15)

በመጀመርያ መሐመድና ተከታዮቹ በመካ በሚኖሩ የመድበለ አማልክት አምላኪዎች ዘንድ ስደት ደርሶባቸዋል፡፡ ነገር ግን በመዲና የተጠናከረ ኃይል እንዳለው በተረዳ ጊዜ ነብያዊ አገልግሎቱን ያልተቀበሉትን የመድበለ አማልክት አምላኪዎችንም፣ የአይሁዶችንም ሆነ የክርስቲያኖችን አቅም ማዳከም በመጀመሩ ዝምታን መምረጥና መገዛትን እንደ መፍትሔ ወስደውት ነበር፡፡

መሐመድ ሐሳባዊና ወታደራዊ መርሐ ግብር በመመስረት እርሱንና የኅብረተሰቡን እምነት በማንኛውም አገላለጽ ያልተቀበሉትን ስልታዊ በሆነ መንገድ ለማስወገድ ተንቀሳቅሷል፡፡ እንደ መሐመድ አባባል ከሆነ የመርሐ ግብሩ መሳካት ነብያዊ አገልግሎቱን የሚያረጋግጥና ነፃ አውጪ መሆኑን አመላካች ነው፡፡

የመሐመድ ነብያዊ አገልግሎት እንዴት እያደገ እንደሄደ ቁርአን ያሳያል፡፡ ይሄ ደግሞ በመሐመድ ግላዊ ጠንካራ ማስረጃዎች የተገለጠ

ነው፡፡ እርሱን ያልተቀበሉትን የመግፋት፣ ጠላትነትና ጸብ አጫሪነቱ እያደገ መሄድ ችሏል፡፡ ሙስሊም ባልሆኑት ላይ የሚጫኑት ባህርያቶች ማለትም ዝምታ፣ የህሊና ክስና ዝቅ ዝቅ ማለት መስረታቸው መሐመድ ራሱ ተቀባይነትን ከማጣቱ የተነሳ የመጡ ናቸው፡፡ የመሐመድ ሀይለኛነት፣ ከፍተኛ ጫናና ሌሎችን አለመቀበል የሚደርስባቸው “ከአላህ በስተቀር ሌላ አምላክ እንደሌለ አምናለሁ፡፡ በመሐመድም ነብይነት” የሚለውን ለመቀበል እምቢ የሚሉት ሁሉ ናቸው፡፡